

 VolkerWessels

2023

in beeld, woord
& cijfers

CONTENT

5	VAN DE RAAD VAN BESTUUR
6	OVER VOLKERWESSELS
8	IN ÉÉN OOGOPSLAG
10	STRATEGIE
20	FINANCIËLE RESULTATEN
24	VEILIGHEID
30	DUURZAAMHEID
45	INTEGRITEIT
47	BIJZONDERE PROJECTEN

DIVISIES

68	NEDERLAND BOUW & VASTGOEDONTWIKKELING
72	NEDERLAND INFRASTRUCTUUR
76	NEDERLAND ENERGIE & TELECOM INFRASTRUCTUUR
80	VERENIGD KONINKRIJK
84	NOORD-AMERIKA
88	DUITSLAND

94	KENGETALLEN [SAMENVATTING]
--------------------	-----------------------------------

VAN DE RAAD VAN BESTUUR

WELKOM IN DE WERELD VAN VOLKERWESSELS

VolkerWessels heeft in 2023 goed gepresteerd en alle divisies hebben positief bijgedragen aan ons resultaat. Met de kennis van vandaag kunnen we vaststellen dat het bedrijf zich beter heeft ontwikkeld dan wij aan het begin van 2023 verwachtten.

Als gevolg van de sterk gestegen (hypotheek) rente in 2022 was de verwachting dat met name de bouw- en ontwikkelactiviteiten in Nederland en Duitsland onder druk zouden komen te staan. In de aanloop naar 2023 hebben wij dan ook maatregelen genomen om deze terugval – indien deze zich zou voordoen – op te vangen. Door ons tijdig op deze ontwikkelingen voor te bereiden hebben wij deze gevolgen goed kunnen opvangen en mitigeren.

Daar waar 2022 werd bepaald door een sterk oplopende inflatie, rente en onzekere beschikbaarheid van materialen hebben wij in 2023 een kentering kunnen vaststellen. De inflatie is uitgekomen op een significant lager niveau en als gevolg hiervan is ook de kapitaalmarktrente aan het einde van 2023 fors gedaald. Indien deze ontwikkeling zich doorzet, dan zal dit een positieve impuls geven aan onze bouw- en ontwikkelactiviteiten.

In 2023 hebben we vervolg gegeven aan de herkenbaarheid van onze bedrijven. In 2022 hebben wij onze bedrijven voorzien van een nieuw logo en afgelopen jaar hebben wij ons merk verder geladen met De Toekomstmakers [www.volkerwessels.com/nl/over-ons/de-toekomstmakers]. Hiermee benadrukken wij dat ons bedrijf in al haar geledingen letterlijk bouwt aan de toekomst en op die manier ook een positieve bijdrage levert aan de samenlevingen waarbinnen wij actief zijn. Een waardevolle positionering ook op het gebied van het kunnen aantrekken van gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

Op het gebied van duurzaamheid zetten wij belangrijke stappen om onze CO₂ uitstoot verder te verminderen. Wereldwijd is onze CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) met 19% afgenomen t.o.v. peiljaar 2019. Het is onze ambitie om samen met onze opdrachtgevers en partners te werken aan een onderneming die in 2030 emissievrij kan opereren. Op www.emissievrij2030.nl hebben wij aangegeven op welke wijze wij dit verwachten te realiseren.

Onze veiligheidsprestatie is verder verbeterd, het aantal ongevallen nam verder af ten opzichte van 2022. Onze IF-rate is in 2023 verder gedaald naar 2,5 (2022: 2,8). Onze inspanningen blijven erop gericht om het aantal ernstige ongevallen verder terug te brengen naar nul.

In financieel opzicht heeft VolkerWessels een goed jaar achter de rug. In 2023 is onze EBT-marge met 10 basispunten gestegen tot 4,0% op een met 3% gestegen omzet van € 6,8 miljard. De netto winst kwam uit op € 205 miljoen. De solvabiliteit is stabiel gebleven met 23%. Onze netto vorderingspositie bedroeg € 207 miljoen per 31 december 2023.

Op deze plaats willen wij al onze medewerkers wederom dank zeggen voor hun inzet en motivatie over het afgelopen jaar. De kracht van VolkerWessels zit nadrukkelijk in onze mensen die ieder dag weer de toekomst maken!

De Raad van Bestuur

Alfred Vos, Jan de Ruiter, Richard Leijnse, Dick Boers

OVER VOLKERWESSELS

VolkerWessels is een toonaangevende, internationale onderneming met focus op bouw en infrastructuur. Het bedrijf is actief in Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Noord-Amerika en Duitsland en heeft in totaal meer dan 130 verschillende werkmaatschappijen.

VolkerWessels draagt actief bij aan belangrijke maatschappelijke thema's zoals de bouw van woningen om het woningtekort te verhelpen, gebiedsontwikkeling, watermanagement, de vervanging van verouderde infrastructuur, het vormgeven en faciliteren van de energietransitie, connectiviteit en het klimaatadaptief maken van onze steden en natuur. VolkerWessels speelt een sleutelrol in de samenleving met projecten en diensten die duurzaam bijdragen aan de leefomgeving.

Eén van de unieke eigenschappen van VolkerWessels is het decentrale bedrijfsmodel. Elke werkmaatschappij is verantwoordelijk voor de eigen operatie en strategie, binnen de kaders die vanuit de groep worden meegegeven. Bijna alle werkmaatschappijen in Nederland zijn te herkennen aan hetzelfde beeldmerk gevolgd door de naam. Dit stelt ons in staat om te laten zien wat we in huis hebben en dat de werkmaatschappijen gezamenlijk één krachtig concern vormen.

Dankzij deze opzet hebben de werkmaatschappijen veel vrijheid om te ondernemen. Ze hebben een sterke lokale focus en staan daardoor dicht bij hun klanten. De organisatie is plat en toegankelijk. Medewerkers krijgen de ruimte om kansen na te jagen en onderwerpen proactief op te pakken.

KERNWAARDEN

Aan alles wat we bij VolkerWessels doen, liggen drie kernwaarden ten grondslag: veiligheid, duurzaamheid en integriteit. Deze waarden zijn altijd en overal van toepassing, van de boardroom tot de betonmolen. Ze vormen onze *'licence to operate'*.

VEILIGHEID

1. Creëren en bewaken van een cultuur waarin veilig werken vanzelfsprekend is.
2. Elke medewerker is zich bewust van de noodzaak om veilig te werken en durft anderen daarop aan te spreken.
3. Iedereen draagt gezamenlijk zorg voor elkaars veiligheid, is alert op gevaar en werkt planmatig om incidenten te voorkomen.

DUURZAAMHEID

1. We werken samen aan een klimaatneutrale, circulaire en gezonde gebouwde omgeving, zowel in onze bedrijfsvoering als in projecten.
2. Het is onze ambitie om in 2030 volledig emissievrij te werken.
3. Het is onze ambitie een goede werkgever te zijn, de natuurlijke omgeving te versterken en de gezondheid van mensen te verbeteren.

INTEGRITEIT

1. Om zaken te mogen doen, is integer handelen een voorwaarde.
2. Van iedereen in alle ondernemingen en alle lagen van ons concern verwachten we een integere en professionele werkhouding.
3. We verwachten dat ook van onze ketenpartners en onderaannemers.

MAKEN.

Dat is dromen werkelijkheid laten worden.
Door verrassende oplossingen te bedenken.

En altijd te gaan voor iets beter.
Bijvoorbeeld een betere woon- en werkplek mogelijk maken, of bouwen van een nieuwe generatie duurzame wegen.

Maken is doen.
Maar vooral ook: denken.
Vooruitdenken.
Een kantoor creëren waar iedereen in de stad plezier van heeft.
En nog veel meer.

Maken is schone energie mogelijk maken,
voor een betere kwaliteit van leven.

Maken is het onmogelijke mogelijk maken.
Met circulaire oplossingen voor de groeiende berg plastic.

Wie maakt, geeft vorm aan de toekomst.
Dat doen we voor iedereen. Daarom gaan we altijd
voor een fijne en betaalbare leefomgeving.

Waarin volgende generaties gezond en gelukkig kunnen wonen,
werken, sporten en ontspannen... leven!

De toekomst maken. Dat doen we nu.
En al generaties lang. Vóór generaties.

17.000 specialisten die de krachten bundelen.
Als één groot team.

WIJ ZIJN VOLKERWESSELS.
WIJ ZIJN MAKERS.

DE TOEKOMSTMAKERS.

IN ÉÉN OOGOPSLAG

De cijfers hebben betrekking op 2023, behalve waar anders aangegeven.

31%*
BOUW- EN VASTGOED-
ONTWIKKELING

20%*
INFRASTRUCTUUR

15%*
ENERGIE & TELECOM
INFRASTRUCTUUR

4%*
DUITSLAND

24%*
VERENIGD KONINKRIJK

6%*
NOORD-AMERIKA

* Percentage omzet

Omzet
€ 6,8 miljard
2022: € 6,6 miljard

Orderportefeuille
€ 9,6 miljard
2022: € 8,8 miljard

EBT-marge
4,0%
2022: 3,9%

EBT
€ 271 miljoen
2022: € 260 miljoen

CO₂-emissies per miljoen
euro omzet in kiloton (NL)**

98
2022: 105

Afvalscheidings-
percentage (NL)**

97%
2022: 97%

IF-rate
(NL)**

2,5
2022: 2,8

Social return
score (NL)**

1,3%
2022: 1,1%

Ondernemingen

130+

Vakbekwame
medewerkers

~17.000

Opdrachtgevers

~7.000

Projecten per jaar

~25.000

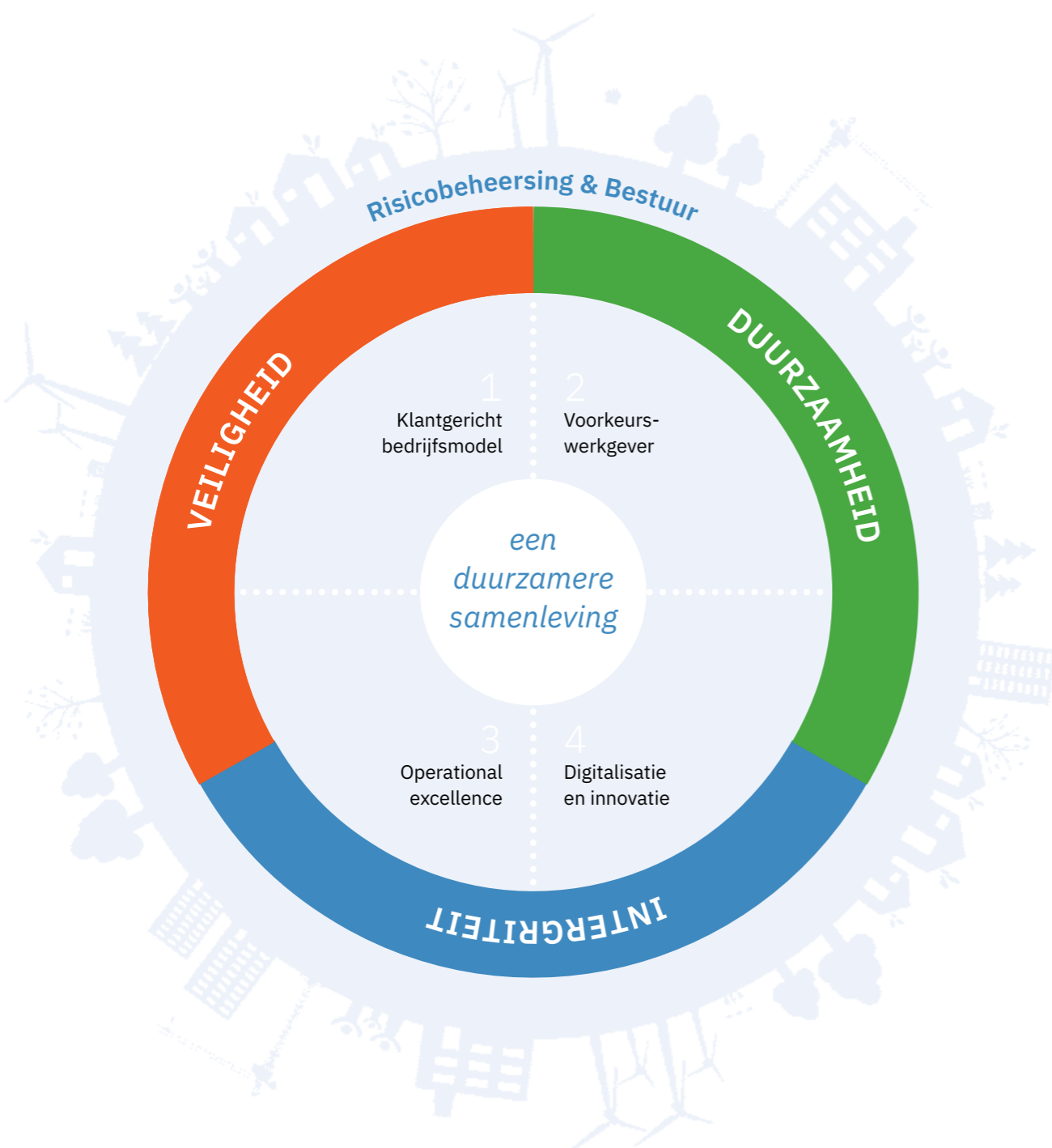
** De duurzaamheidscijfers van het Verenigd Koninkrijk, Noord-Amerika en Duitsland zijn te vinden op bladzijde 78, 82 en 86.

STRATEGIE

Bouwen aan een toekomstbestendige wereld

VolkerWessels is een trots én financieel gezond familiebedrijf met een lange historie. De oplossingen die wij realiseren voor wonen, werken en mobiliteit, gaan een leven lang mee. We denken niet in jaren, maar in generaties.

Het is onze gezamenlijke opdracht en verantwoordelijkheid om zowel ons bedrijf als de wereld mooier, sterker en toekomstbestendiger over te dragen aan de volgende generaties.

Aangezien de vraagstukken van verduurzaming en kwaliteit van de leefomgeving zo verweven zijn, is het niet logisch ze los van elkaar op te pakken. We combineren deze uitdagingen en zien ze als een kans voor innovaties met een grote maatschappelijke meerwaarde. Zo wordt het gemakkelijker om op grote schaal oplossingen te bedenken voor klimaatadaptatie, de energietransitie en circulair bouwen.

VolkerWessels is ervan overtuigd dat we met onze diverse portefeuille van projecten, onze mix van activiteiten in de vier thuismarkten en onze basis van vele kleine projecten een grote bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Om optimaal te blijven presteren en kansen te benutten richt VolkerWessels zich op verduurzaming, industrialisatie, digitalisatie en innovatie. Gerichte overnames zijn een vast onderdeel van deze strategie.

De oplossingen die wij realiseren voor wonen, werken en mobiliteit, gaan een leven lang mee

Bij alles wat we doen, houden we onze kernwaarden scherp in het vizier: veiligheid, duurzaamheid en integriteit.

STRATEGISCHE FOCUS

VolkerWessels heeft een evenwichtige portefeuille van activiteiten op het gebied van bouw en vastgoedontwikkeling, infrastructuur voor mobiliteit, energie en telecom. Daarbij blijft de focus onverkort op onze vier thuismarkten: Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Noord-Amerika en Duitsland. Om de prestaties in onze markten verder te verbeteren, richten we ons op vier strategische prioriteiten, zoals hieronder uiteengezet. Naast deze kernprioriteiten staan risicomanagement en governance centraal in onze strategie.

1. Klantgericht bedrijfsmodel

We hechten veel waarde aan onze grote basis van kleine projecten naar ons bedrijfsmodel van lokaal ondernemerschap. Dit model zorgt voor een goed inzicht in de klantbehoefte, kennis van de lokale marktomstandigheden, de mensen en de projecten.

VolkerWessels vult dit werk aan met (grotere) multidisciplinaire projecten. Hierin kunnen we excelleren door de kennis en expertise te delen en samen te werken binnen het VolkerWessels concern. De natuurlijke voorkeur van VolkerWessels gaat uit naar relatie gedreven opdrachtgeverschap. Hiermee bedoelen wij dat opdrachtgever en opdrachtnemer heldere verwachtingen hebben bij aanvang van het project en begrip voor elkaars situatie hebben op het moment dat onvoorziene situaties zich voordoen.

Progressie in 2023: VolkerWessels koestert haar klanten. Onze klanten hechten veel waarde aan onze betrouwbaarheid, betrokkenheid en kwaliteit in de producten en diensten die wij leveren. De leden van de Raad van Bestuur, directies en middenmanagement hebben intensief één-op-één contact met klanten. Ook werken we samen met onze klanten en partners om onze ambitie van een gezonde bedrijfsvoering die in 2030 emissievrij is te realiseren. Deze relaties, gebaseerd op onderling vertrouwen, hebben tot een aantal nieuwe, langdurige samenwerkingen geleid die een sterk fundament bieden om onze ambities naar de toekomst toe te kunnen realiseren.

2. Voorkeurswerkgever

De medewerkers van VolkerWessels vormen de basis van onze onderneming. VolkerWessels wil de beste medewerkers aantrekken en behouden, zodat we een sterke, toekomstbestendige onderneming kunnen overdragen aan volgende generaties. Hiervoor richten wij ons op inspirerend leiderschap dat een cultuur van transparantie, samenwerking, ondernemerschap, diversiteit en prestatie-management neerzet. Ook bieden we ontwikkeltrajecten voor alle disciplines zodat het mogelijk is om bij verschillende ondernemingen binnen VolkerWessels en in verschillende markten ervaring op te doen. Zo wil VolkerWessels de voorkeurswerkgever zijn en blijven.

Progressie in 2023: VolkerWessels heeft in 2023 een aantal stappen gezet om onze medewerkers door te laten groeien, breder inzetbaar te maken en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen te geven. Werken en leren, dat gaat bij VolkerWessels hand in hand. Door onze eigen VolkerWessels Vakschool in Schoonebeek kunnen we focussen op de ontwikkeling van onze mensen.

De Vakschool verzorgt (MBO) opleidingen, cursussen en trainingen om ervoor te zorgen dat de kennis en kunde van onze mensen blijft aansluiten bij de vraag van de markt. Verschillende werkmaatschappijen werven zij-instromers met een diverse achtergrond en laten hen door de VolkerWessels Vakschool opleiden tot vakspecialisten in veel gevraagde en toekomstbestendige vakgebieden.

We hebben ook een speciaal opleidingscentrum, de VolkerWessels Academy, dat modulaire opleidingsprogramma's aanbiedt met een sterke focus op projectmanagement en leiderschapsontwikkeling. VolkerWessels Inclusief (ons leer-werkbedrijf) begeleidt mensen die wat extra hulp nodig hebben om een plek in te nemen op de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld mensen met een uitkering of statushouders die aan de slag willen in de bouw, infra, telecom of energie branche, maar die daarvoor niet de juiste startkwalificaties hebben. Of mensen met een technische achtergrond, op praktisch of theoretisch niveau, die zich willen laten bijscholen om een functie te vervullen bij VolkerWessels en mensen die vanuit een ander beroep of andere branche willen overstappen naar onze sector.

In nauwe samenwerking met de VolkerWessels Vakschool en Academy leiden we hen met een maatwerkprogramma op tot volwaardige vakmensen. Op alle vlakken, van betontimmerman of elektromonteur tot BIM engineer of uitvoerder in de energietransitie.

Wij streven er naar meer diversiteit in onze onderneming te krijgen en te behouden. Dat doen we door in onze recruitment processen diverse collega's te betrekken, talenten persoonlijk aan te spreken en te begeleiden. Eenmaal aan boord stimuleren we dat onze talenten zich verder te ontwikkelen met behulp van de bovengenoemde scholingsprogramma's.

Merkverhaal

VolkerWessels is in 2021 gestart met het ontwikkelen van haar merkverhaal. Het is één van de grootste merken van Nederland – met een grote impact op Nederland op de maatschappij. Alleen weet niet iedereen dat. En dat moet veranderen om bekender te worden bij het Nederlands publiek, bij de huidige medewerkers én bij toekomstige medewerkers. Te beginnen bij VolkerWessels zelf – en alle aangesloten werkmaatschappijen. VolkerWessels heeft in 2023 de transitie gemaakt van losse werkmaatschappijen die leidend zijn in hun specialisme in de bouw naar een merk dat de toekomst van Nederland vormgeeft. Eén sterk merk, zonder de identiteit van de werkmaatschappijen te verliezen. Eén overkoepelend verhaal, zonder die trots van de werkmaatschappijen over het hoofd te zien. Sterker nog: door juist gebruik te maken van de trots. Niet alleen door dit intern door middel van een film te communiceren, maar ook door de corporate identity als platform te gebruiken waar werkmaatschappijen hun eigen naam behouden, maar bijdragen aan het merk VolkerWessels. Waar werkmaatschappijen elk hun rol nemen in het grote overkoepelende verhaal: De Toekomstmakers. Een merk waar professionals zich graag bij aansluiten.

Het merkverhaal van VolkerWessels is samen met de visie en missie van VolkerWessels in het merkmanifest vastgelegd. De merkcampagne De Toekomstmakers is gestart door inzet van online en offline uitingen.

De website 'werkenbijvolkerwessels.nl' waarop alle werkmaatschappijen zich presenteren en vacatures tonen, is in 2023 volledig vernieuwd. Deze verandering levert aantoonbaar meer sollicitanten op. Aan de achterkant worden alle vacatures beheerd vanuit hetzelfde Applicant Tracking System, zodat onze recruiters en HR-medewerkers eenvoudig kandidaten kunnen koppelen aan openstaande vacatures en hen begeleiden in het proces.

Er zijn online campagnes gevoerd om schaarse doelgroepen te informeren over de mogelijkheden bij VolkerWessels. Verhalen over een diversiteit aan medewerkers, projecten, stages, sponsoring- en sportactiviteiten zijn met vlogs, video en fotografie in beeld gebracht en trekken de juiste kandidaten naar het platform en daarmee naar onze bedrijven. Zo wordt VolkerWessels gepositioneerd als voorkeurswerkgever.

Jong VolkerWessels

Iedereen die 35 jaar of jonger is en in dienst is van VolkerWessels, kan lid worden van Jong VolkerWessels; een netwerkclub voor en door jonge professionals. Deze groep wisselt kennis, ideeën en ervaringen uit, werkt aan uitdagende vraagstukken op concernniveau en organiseert inspirerende projectbezoeken en seminars. Met Jong VolkerWessels stimuleren we jonge professionals te bouwen aan een netwerk binnen én buiten ons concern.

Progressie in 2023: er is een nieuw en divers bestuur samengesteld, in lijn met de ontwikkeling van een groeiend aantal leden (+ 80%) in de volle breedte van ons concern. Het programma van activiteiten is uitgebreid met projectbezoeken verdeeld over verschillende regio's en met online en offline trainingen.

Vlog
Jong VolkerWessels

3. Operational excellence

VolkerWessels biedt projecten van hoge kwaliteit op het gebied van ontwerp, voorbereiding, uitvoering, service en onderhoud. Op deze wijze optimaliseren we de waarde voor onze opdrachtgevers en minimaliseren we faalkosten. VolkerWessels investeert intensief in expertise en tools voor het verbeteren van de manier waarop wij projectbeheersingsgegevens en inzichten gebruiken. Door gebruik te maken van de schaalvoordelen en door te leren over meerdere projecten heen (evalueren en verbeteren), kunnen we beter sturen op kosten, tijd, risico's en veilige projecten. Daarnaast industrialiseren we onze processen door het prefabriceren en standaardiseren van componenten. Zo blijven we onderscheidend in het opleveren van onze unieke projecten. Hierdoor ontstaat een continu operationele verbetercyclus die de sleutel is tot het toekomstige succes van VolkerWessels.

Progressie in 2023: Net als in 2022 heeft het verbeteren van operational excellence in 2023 geleid tot een reductie van faalkosten. Dit is niet alleen positief voor het resultaat, maar leidt ook tot veel minder verspilling van grondstoffen en energie. BIM en het op LEAN-geïnspireerde groepsprogramma Samen Slimmer Bouwen dragen bij aan de operational excellence die wij nastreven. Een belangrijke factor bij de verdere reductie van faalkosten is het vroegtijdig betrekken van contractmanagement in het (tender)proces en gedurende het (tender)proces de risico's blijven evalueren. Ook speelt digitalisatie een steeds grotere rol voor ons om het maximale uit onze mensen, data en systemen te halen. Dit doen we om de klantwaarde te verhogen, de kosten te reduceren en de projectbeheersing te verbeteren.

Veel van onze stappen in operational excellence hebben ook een significante duurzaamheidsimpact. Onze nieuwe en doordachte logistieke processen zoals de BouwHub vermindert het aantal verkeersbewegingen, zeker bij projecten in stadscentra. Bovendien verhoogt een gestroomlijnde logistiek de arbeidsproductiviteit, omdat collega's en onderaannemers zich volledig kunnen concentreren op hun kerntaak. Ook hebben we recentelijk geïnvesteerd in ons materieel. Hierbij zijn belangrijke keuzes gemaakt om niet alleen te elektrificeren maar ook de efficiëntie in uitvoering te verhogen door bijvoorbeeld meer te automatiseren of te robotiseren. Een voorbeeld hiervan is de recentelijk omgebouwde ARA asfaltcentrale, die nu niet alleen aan de strengste

uitstootnormen voldoet, maar ook grotere concentraties asfalt kan recyclen en energie-efficiënter kan produceren.

Contractmanagement is een ander belangrijk aspect van grote geïntegreerde projecten. Contracten worden steeds complexer. Voor geïntegreerde multidisciplinaire projecten is steeds meer kennis van zaken nodig. Dit biedt ons kansen om ons te onderscheiden, maar betekent ook dat we wendbaar moeten zijn en ons constant moeten aanpassen aan deze marktrealiteit. We merken dat de kennis van de contracten door de mensen in de uitvoering toeneemt. Dit geeft ons de ruimte om sneller te kunnen schakelen met onze klanten en helpt ons in onze ambitie om projecten te managen met nog meer effectiviteit, efficiency en discipline.

Ook merken we dat de vraag naar preventief beheer en onderhoud toeneemt. Opdrachtgevers willen meer voorspelbaarheid en langdurige contracten zijn in sommige marktsegmenten eerder norm dan uitzondering. Wij willen meer nadruk leggen op het meedenken en ontzorgen van onze klanten door het aanbieden van een multidisciplinair geïntegreerd aanbod van beheer- en onderhoudsdiensten. Technologische ontwikkelingen gecombineerd met grotere hoeveelheden data worden hierin steeds belangrijker. Dit betekent voor ons dat wij de komende jaren meer gaan inzetten op data beschikbaarheid, toegankelijkheid en analytische competenties.

4. Digitalisering en innovatie

VolkerWessels wil vooroplopen in verandering om onze leidende rol in de markt te behouden. We zetten in op digitalisatie door meer data-gedreven te werken, samenwerking met onze technologiepartners, het ontwikkelen van apps, efficiënte ondersteuning voor dataopslag in de cloud, een snel netwerk, directe toegang tot de relevante applicaties en de juiste beveiliging. Daarnaast focussen wij op het continu laten leren van onze medewerkers inzake onze steeds meer geharmoniseerde processen en bijbehorende tooling.

VolkerWessels gelooft dat de sector de komende jaren meer zal veranderen dan in het verleden, zowel in wat we maken als in hoe we het maken. Duurzaamheid en de energietransitie zijn bijvoorbeeld belangrijke aanjagers van deze verandering en digitalisering is randvoorwaardelijk hiervoor. Om de groei van nieuwe activiteiten te stimuleren, richten we ons op het versnellen van de identificatie, ontwikkeling en opschaling van onze innovaties.

Progressie in 2023: Om intern onze best practices te delen en meer efficiëntie te bewerkstelligen hebben we in 2023 een viertal fora opgericht inzake Digital, ERP, infrastructuur & informatiebeveiliging.

VolkerWessels investeert continu in het ontwikkelen en opleiden van onze eigen mensen. Zeker ook op het gebied van de snelle technologische ontwikkelingen en digitalisering. Het structureel verbeteren van de proces- en informatiebeheersing op onze (onderhouds)projecten en integraal samenwerken rondom ons digitale projectendossier speelt een sleutelrol voor VolkerWessels. Zodoende hebben wij ten alle tijden onze informatiehuishouding op orde en kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen inzake de Wet Kwaliteitsborging, EU-CSR en archivering. Tevens kunnen wij hiermee ons lerend vermogen vergroten, meer processen automatiseren en onze klanten en asset eigenaren voorzien van data.

Door sterk in te zetten op digitaal ontwikkelen, bouwen en beheren kunnen wij onze overall performance verbeteren. Daarbij maken we gebruik van innovatieve werkmethode op basis van digital twins, materiaalpaspoorten, robotisering, (real time) sensor- en machine data en kunstmatige intelligentie. Dit alles zonder een situatie waarin schade, verstoring of uitval ontstaat en gebruikers niet meer in een digitaal systeem kunnen werken.

We zijn doorggegaan met het versterken van het ERP-landschap, zodat de divisies efficiënter kunnen werken binnen en buiten. Hiermee kunnen we tevens de kwaliteit van, het inzicht in en het gebruik van gegevens verbeteren.

Van april 2021 tot en met december 2022 heeft het Programma EASE ('Efficiënt, Automatisch, Schaalbaar en Eenvoudig') de implementatie van de basis-IT verzorgd. Het programma is afgerond en de restpunten zijn vanuit de operatie opgepakt in 2023. We werken nu in een steeds meer uniforme en gestandaardiseerde IT-omgeving voor onze basiscomponenten als de cloud, infrastructuur, netwerk, beveiliging en werkruimte. Ook de ITSM tooling is in 2023 gestandaardiseerd tot één omgeving: VolkerWessels Now. Dit geeft nog meer potentieel tot inzicht, kwaliteitsverbetering en eenduidig werken. Op het gebied van Security hebben we weer stappen gemaakt om onze IT omgeving veiliger te maken en te houden. Daarnaast zijn er bij ICT contractmanagement goede stappen gemaakt en besparingen behaald. Hierdoor kunnen de divisies zich beter concentreren op applicaties, ERP-systemen en data, wat onze concurrentiepositie verder zal versterken.

Informatiebeveiliging, cyber security en privacy zijn thema's binnen VolkerWessels met topprioriteit. De sector onderkent hierin grote uitdagingen waarbinnen de afhankelijkheid van de keten steeds meer aandacht vraagt. Deze uitdagingen hebben geleid tot een steviger centrale informatie-beveiligingsorganisatie. Deze organisatie richt zich op deze vraagstukken, ook inzake de beveiliging van OT-objecten. Tevens anticiperen we op aankomende wetgeving, zoals de NIS2. Conform de ISO27001 voeren onze divisies en werkmaatschappijen risicomanagement activiteiten uit, hetgeen ze borgen in een tool voor Governance, Risk en Compliance. Aanvullend is het van belang onze medewerkers bewust te maken van de verschillende dreigingen voor ons bedrijf. Hiervoor zetten we middelen in als communicatie, testen en webinars en hebben ook aandacht voor de ontwikkelingen binnen AI. Medewerkers worden gevraagd mogelijke incidenten direct te melden. Het Meldpunt VolkerWessels is verder geoptimaliseerd, zodat onze informatiebeveiligingsexperts hier vervolgens passend op kunnen reageren. Net als op verdachte situaties binnen ons netwerk en systemen, waarop we actief monitoren.

Om de duurzaamheidsuitdagingen van emissievrij, circulair en natuurinclusief bouwen aan te gaan, hebben we geïnvesteerd in de elektrificatie van machines, waaronder zwaar materieel zoals de eerste elektrische rupskraan. Ook werken we hard aan nieuwe vormen van energie die onze machines kunnen aandrijven. Dat doen we bijvoorbeeld door te experimenteren met nieuwe energietechnologie zoals waterstofbrandstofcellen tijdens het bouwproces.

Vlog
VolkerWessels toertocht

MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID

Binnen VolkerWessels zijn we voortdurend bezig met de maatschappij en onze rol daarin. Als werkgever zijn we ons niet alleen bewust van onze verantwoordelijkheid voor onze 17.000 medewerkers maar ook van de impact die we middels onze werkzaamheden hebben op de leefbaarheid van Nederland als geheel.

RISICOBEBEERSING & BESTUUR

Ook wij liggen weleens wakker van alle maatschappelijke uitdagingen die voor ons liggen en voor iedere Nederlander lijken te gelden tegenwoordig. En ook wij nemen ons voor onze uiterste best te doen deze uitdagingen aan te gaan en oplossingen te vinden om de leefbaarheid van Nederland te optimaliseren. Dus wij pakken de maatschappelijke handschoen op en vinden dat we die rol ook verplicht zijn op ons te nemen. Als familiebedrijf zijn we er voor generaties lang en kennen we onze plicht om dit weloverwogen goed te doen. In onze werkzaamheden betreft dat ondermeer de wijze waarop we bouwen. Zoeken naar toepassingen waardoor we erin slagen niet alleen snel en betaalbaar maar ook duurzaam te bouwen. Ook streven we er naar dat we de woon- en werkomgeving zo groen mogelijk kunnen ontwikkelen door bijvoorbeeld het bijplanten van Tiny Forests rondom (woning)bouwprojecten. Slechts één van de talloze voorbeelden waarbij we ons nadrukkelijk inzetten met het oog op leefbaarheid.

Naast onze blik op onze eigen werkzaamheden en de maatschappelijke impact die we daarmee maken, kijken we ook nadrukkelijk naar de wijze waarop we andere doelen kunnen ondersteunen. Zo richten onze sponsoractiviteiten zich op thema's zoals talentontwikkeling en technologische innovaties. Omdat we het belangrijk vinden dat iedereen in Nederland een gezonde toekomst heeft, zijn we partner van Reggeborgh Foundation. Deze partnership stelt ons in staat een belangrijke bijdrage te leveren aan de gezondheidsbevordering van de maatschappij. Zo ondersteunt de Foundation (academische) ziekenhuizen bij diverse wetenschappelijke onderzoeken. Deze onderzoeken lopen vaak meerdere jaren en wij volgen de ontwikkelingen op de voet. De Foundation steunt tevens een aantal initiatieven op het gebied van maatschappelijk welzijn en sport. Wij zijn van mening dat sport gezond is en dat sport voor iedereen toegankelijk moet zijn, van jong tot oud. Zowel voor topsporters, amateursporters en mensen met een beperking. Middels het partnership met Reggeborgh Foundation investeert VolkerWessels substantieel in deze missie.

De risicomanagement- en governance processen van VolkerWessels zorgen ervoor dat de ondernemingen bij het uitvoeren van projecten een gedisciplineerde aanpak hanteren die gebaseerd is op een zorgvuldige budgettering en projectselectie. Onze governance is gericht op het waarborgen van de naleving van interne procedures, wet- en regelgeving en de bescherming van activa en informatie.

VolkerWessels is er van overtuigd dat de informele kant van risicomanagement net zo belangrijk is als de formele kant. Deze zogenaamde 'soft controls' door de actieve betrokkenheid van VolkerWessels' medewerkers en managementteams zorgt ervoor dat wanneer projectomstandigheden veranderen of zich onverwachte gebeurtenissen voordoen eventuele nieuwe risico's ook eerder worden signaleerd en opgelost. De informele beheersing hangt nauw samen met het klantgerichte bedrijfsmodel van VolkerWessels en is gebaseerd op ondernemerschap, persoonlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid.

HERONTWIKKELEN AMSTERDAMSE ZUIDAS

Gebouw 'PI59' aan de Amsterdamse Zuidas, heeft sinds de jaren '70 dienstgedaan als kantoor voor accountants, advocaten en later internationale scholieren. Voordat de hoofdkantoormedewerkers van Philips er in de loop van 2024 hun intrek in nemen, heeft de – voorheen – betonnen kolos een complete gedaanteverwisseling ondergaan.

“De fundering en het casco zijn behouden gebleven en we hebben het gebouw zowel naar de zuid- en westzijde als naar boven uitgebreid”, legt Jarno Smal, projectleider bij Bouwbedrijf Wessels Zeist, uit. *“Verder is het pand volledig gestript en voorzien we het van nieuwe glazen gevels en elementen van terrazzo-beton. Onze collega’s van Homij nemen alle technische- en klimaatinstallaties voor hun rekening. Het wordt straks een zeer duurzaam gebouw met een BREEAM Excellent certificering.”*

Volgens Niels de Koning, projectontwikkelaar bij G&S&, vormt het 110 meter lange en 20 meter hoge gebouw een natuurlijk overgang tussen de hoogbouw van Zuidas en de laagbouw van de Prinses Irenebuurt. *“Het was vroeger een heel gesloten pand, qua uitstraling en toegankelijkheid. Samen met eigenaar Nuveen Real Estate, naar een ontwerp van V8 Architects, stellen we het gebouw weer open, voegen we groen toe en verbinden we het met de omgeving. Doordat we kiezen voor herontwikkeling in plaats van volledige nieuwbouw, blijft het oorspronkelijke karakter van het gebouw behouden.”*

Het behouden van het casco is ook vanuit duurzaamheid de meest logische keuze, maar volgens uitvoerder Aalt Schouten maakt dit het project wel complex. *“Zo zijn we gebonden aan verdiepingshoogten zoals destijds gerealiseerd. Om een optimale vrije hoogte over te houden, hebben we ervoor gekozen de ruimte voor de installaties te beperken tot het absolute minimum, zonder in te leveren op comfort. Dat heeft ons heel wat hoofdbrekens bezorgd, maar uiteindelijk vinden we overal een oplossing voor.”*

Nu het bouwproces op z'n einde loopt en de rust op de bouwplaats terugkeert, blikken de mannen alvast voorzichtig terug. Niels: *“Met elkaar een mooi plan bedenken is één ding, maar het ook echt realiseren... voor elkaar krijgen...het is geweldig als dat lukt”.* Aalt vult aan dat het daarbij leuk is om *“samen te werken met zoveel mensen die verstand van zaken hebben”*, of het nu VolkerWessels-collega's zijn of niet. Ook Jarno is trots op het resultaat: *“Wat we hier hebben gemaakt en geleerd, het enthousiasme en vakmanschap waarmee is gewerkt, dat nemen we weer mee naar een volgend project.”*

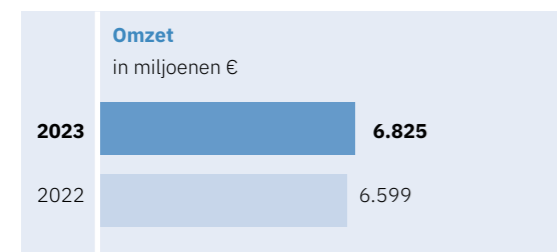
*“De fundering en het casco
zijn behouden, maar verder
is het pand volledig vernieuwd”*

FINANCIËLE RESULTATEN

In financieel opzicht heeft VolkerWessels een goed jaar achter de rug. Alle divisies hebben positief bijgedragen aan ons resultaat. Met de kennis van vandaag kunnen wij vaststellen dat het bedrijf zich beter heeft ontwikkeld dan wij aan het begin van 2023 verwachtten als gevolg van de uitdagende marktomstandigheden voor met name de bouw- en ontwikkelactiviteiten in Nederland en Duitsland.

Omzet

De omzet is in 2023 gestegen met 3,4% naar € 6.825 miljoen vergeleken met € 6.599 miljoen in 2022. Deze omzetstijging wordt deels beïnvloed door de hoge inflatie in 2023. De omzetstijging van 3,4% is voornamelijk zichtbaar bij onze Infrastructuur activiteiten in Nederland door de toevoeging van meerdere middelgrote projecten en onze Energie- en Telecom divisie profiteerde van de investeringen in de energietransitie en de toegenomen vraag naar glasvezelnetwerken in Nederland en Duitsland. Bij onze bouw- & vastgoedactiviteiten in Duitsland daalde de omzet met 6%.

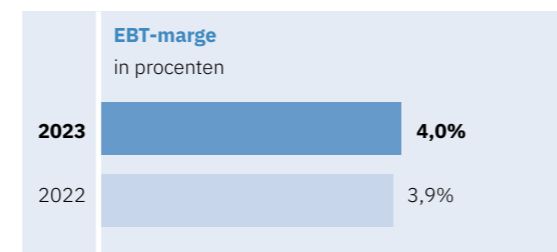
Nettowinst en EBT-marge

In 2023 is onze EBT-marge met 10 basispunten gestegen naar 4,0% en steeg de nettowinst met 7% tot een bedrag van € 205 miljoen. Een aanhoudende sterke vraag in een aantal sectoren waarin we actief zijn, een selectieve contractbenadering en voortdurende scherpe focus op risico- en contractmanagement dragen bij aan onze resultaatverbetering. In het resultaat 2023 is de opbrengst op de verkoop van onze energie-activiteiten in België begrepen.

De marktomstandigheden worden nog steeds beïnvloed door geopolitieke onzekerheid en hoge inflatieniveaus met rentetarieven die in het eerste halfjaar van 2023 een nieuw hoogtepunt bereikten. In de aanloop naar 2023 hebben we al maatregelen genomen om een mogelijke terugval in de bouw- en ontwikkelingsactiviteiten in met name Nederland en Duitsland – mocht die zich voordoen – op te vangen. Door ons tijdig op deze ontwikkelingen voor te bereiden, konden we deze gevolgen opvangen en verzachten. In de tweede helft van 2023 zagen we een omslag waarbij de inflatie op een aanzienlijk lager niveau uitkwam en als gevolg daarvan daalde ook de kapitaalmarktrente sterk aan het einde van 2023. Daarnaast zorgt de opeenstapeling van overheidsregels in de huursector voor onzekerheid en heeft dit onze bouw- en vastgoedontwikkelingsactiviteiten in Nederland en Duitsland onder druk gezet.

De meeste divisies laten hogere resultaten zien in 2023 vergeleken met 2022.

Infrastructuur Nederland en Energie & Telecom dragen het meest bij aan deze stijging door volumegroei en betere operationele prestaties. De resultaten bij onze Bouw en Vastgoed divisies in Nederland en Duitsland laten lagere resultaten zien als gevolg van verslechterende marktomstandigheden, vooral zichtbaar bij onze ontwikkelactiviteiten. De focus op onze vier thuismarkten (Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Noord-Amerika) zorgen voor een goede (risico) spreiding van onze activiteiten.

Solvabiliteit en liquiditeit

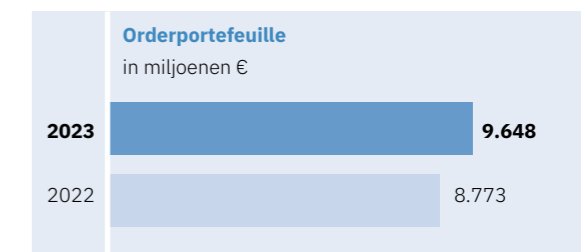
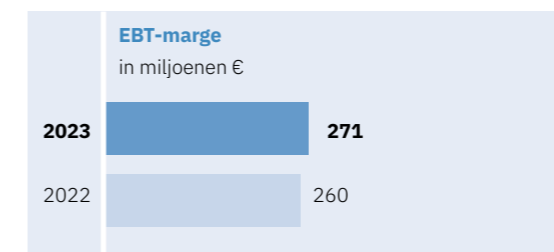
VolkerWessels beschikt over een solide kapitaalstructuur met een solvabiliteit van 23% per 31 december 2023, gelijk aan eind 2022. Het groepsvermogen bedraagt per 31 december 2023 € 0,9 miljard. De netto vorderingspositie (exclusief IFRS 16) blijft sterk en bedroeg per ultimo 2023 € 207 miljoen, gelijk aan de stand per ultimo 2022. Onze werkkapitaal positie is ultimo 2023 verbeterd naar een negatieve stand ter hoogte van - € 38 miljoen, ten opzichte van - € 7 miljoen ultimo 2022. Onderdeel van deze werkkapitaal positie is een toename van het strategisch werkkapitaal met meer dan € 100 miljoen, met name als gevolg van het opbouwen van een aantal vastgoedposities in Duitsland.

Orderportefeuille

De orderportefeuille van VolkerWessels per 31 december 2023 is met circa 10% gestegen naar € 9.648 miljoen ten opzichte van € 8.773 miljoen per 31 december 2022. Bij onze Energie- en Telecom divisie en in Noord Amerika waren wij succesvol in het binnenhalen van verschillende meerjarige contracten en ook bij Infrastructuur Nederland hebben wij een aantal aansprekende middelgrote projecten aangenomen en hebben wij onze sterke positie in de markt voor kleinere projecten weten te behouden. De orderportefeuille in het Verenigd Koninkrijk daalde voornamelijk door een vertraging van de gunning van meerdere raamcontracten naar 2024 en de orderportefeuille in Duitsland daalde door de impact van de verslechterende marktomstandigheden en vertraging in de vergunningsverlening. Ondanks de uitdagende marktomstandigheden is de orderportefeuille van onze Bouw & Vastgoed divisie in Nederland op niveau gebleven. De groei met langere termijn contracten is een zeer goede ontwikkeling voor de verdere stabiliteit van ons bedrijf, waar deze contracten met goede indexatie clausules een basis geven voor het selectief aannemen van meer kort cyclisch / project gerelateerd werk.

Personeel

Het aantal werknemers (op basis van fte) bij VolkerWessels daalde ultimo 2023 met ruim 300 naar 16.205, met name door de verkoop van onze energie-activiteiten in België.

HERSTELWERKZAAMHEDEN PRINSES MARGRIETTUNNEL

Rond de kerstdagen van 2022 zat een team van VSF (onderdeel van Van Hattum en Blankevoort gespecialiseerd in zwaar en/of gecompliceerd funderingswerk), op kantoor bij Rijkswaterstaat voor een spoedoverleg. Onderwerp van gesprek: de Prinses Margrietunnel in de A7 tussen Joure en Sneek, waarvan één van de tunnelsegmenten enkele dagen eerder omhoog was gekomen. De maatschappelijke druk om de afgesloten tunnel zo snel mogelijk weer open te stellen was groot.

VSF kreeg de opdracht en de eerste actie werd het vervangen van de duizenden zandzakken – die als noodoplossing in de tunnel waren geplaatst – door een kleinere hoeveelheid stalen platen. Twee van de vier rijbanen konden hierdoor weer veilig en snel in gebruik worden genomen, iets wat gedurende de hele looptijd van de werkzaamheden zo zal blijven. De volgende fase was het bedenken van een permanente oplossing. *“Al snel bleek dat een stalen trekpaal, die bij de bouw van de tunnel was gebruikt, het had begeven. Hierdoor werd de tunnelbak door het grondwater omhoog gedrukt”,* aldus Peter Kanninga, directeur van VSF. *“Dat gebeurde gelukkig maar in één segment van de tunnel. Maar het risico bestond dat dit ook in andere delen van de tunnel zou gebeuren.”*

De makkelijkste oplossing was om rondom de tunnel te bemalen en daarmee de grondwaterdruk te verlagen. Door bemaling is geen ballast in de tunnel nodig, waardoor herstel veel sneller en eenvoudiger kan worden uitgevoerd. Die optie werd echter direct uitgesloten, omdat bemaling bij de aanleg van de tunnel in de jaren '70 tot veel lokale overlast en schade had geleid. Peter vertelt dat daarom een alternatief plan is bedacht, waarbij VSF de fundering vernieuwt met behulp van ongeveer 1.400 nieuwe trekpalen. Peter: *“Deze palen, van soms wel 30 meter lang, boren we met speciaal aangepast materieel en met behulp van zelf ontwikkelde sluisconstructies de grond in. De tunnel is daarmee weer verankerd en bestand tegen de druk van het grondwater. Dat is op deze schaal in Nederland nog nooit gedaan.”*

Naast het juiste materieel, benadrukt Peter ook het belang van de technische expertise en de ontwerp- en uitvoeringskennis van VSF. *“Maar om zo'n complexe opdracht uit te voeren zijn creativiteit, vakmanschap en aanpassingsvermogen minstens zo belangrijk”,* voegt hij daaraan toe. *“Je weet van tevoren niet precies wat je gaat aantreffen en moet je plannen constant bijstellen. Dat vraagt iets van onze mensen, maar ook van de samenwerking met de opdrachtgever. De essentie is dat je elkaar vertrouwt en het samen oplost. Dat hebben we direct naar elkaar uitgesproken.”*

Enorme vervangings- en renovatieopgave

Ook andere tunnels, bruggen, gemalen en sluizen in Nederland lopen risico. Door in het verleden toegepaste bouwmethodes of simpelweg door ouderdom. Pieter Goudriaan, CFO VolkerWessels Infrastructuur, zegt hierover: *“We staan aan de vooravond van een enorme vervangings- en renovatieopgave. Gelukkig groeit het besef in de politiek en bij opdrachtgevers dat we hier proactief mee aan de slag moeten, om calamiteiten zoals bij de Prinses Margrietunnel voor te zijn.”*

*“De essentie is dat je elkaar vertrouwt
en het samen oplost”*

VEILIGHEID

IEDEREEN ELKE DAG WEER VEILIG THUIS

Onze veiligheidscultuur richt zich op het creëren van een vanzelfsprekend verantwoordelijkheidsgevoel voor iedereen die bij onze werkzaamheden is betrokken. Samen zorgen we ervoor dat onze eigen en ingeleende werknemers én die van onze onderaannemers weer veilig thuiskomen. Aan veilig werken doen we geen concessies. Wees Alert, Veiligheid Eerst!

De komende jaren blijven we werken aan het verbeteren van ons veiligheidsgedrag om zo veilig(er) te werken en daarmee ongevallen te voorkomen. Dit doen we onder andere door consequent te blijven communiceren waar we voor staan op het gebied van veiligheid.

In 2023 besteedden we extra aandacht aan samenwerken, leren en leiderschap. Onder andere door het voeren van veiligheidscampagnes met aansprekende verhalen van onze collega's, en het uitbreiden van de functies van onze WAVE-app en het door ontwikkelen van onze doelstellingen.

Wees Alert! Veiligheid Eerst!

Het VolkerWessels veiligheidsprogramma WAVE helpt ons een werkomgeving en aanpak te creëren waarin veilig werken vanzelfsprekend is. WAVE is het fundament bij alles wat we doen. We focussen daarbij op drie onderdelen:

1. Leiderschap tonen;
2. Samenwerken;
3. Leren van elkaar.

1. Leiderschap tonen

We zorgen ervoor dat veiligheid onderdeel is van alles wat we doen. Ook coachen en trainen we onze medewerkers zodat iedereen zijn/haar rol en verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid neemt.

Bij VolkerWessels is iedereen een veiligheids-leider: een collega die WAVE toepast tijdens zijn werkzaamheden en een actieve rol speelt bij het uitdragen van de WAVE-waarden, zich laat aanspreken maar ook anderen aanspreekt en leert van ervaringen. Zo zorgen we er samen voor dat onze werkplek veilig is.

Brain Based Safety

Veiligheid op onze werkplekken kan vooral worden verhoogd door veilig gedrag te versterken, ook bij onze onderaannemers. Daarom is de theorie van Brain Based Safety onderdeel van onze veiligheidsagenda. Deze theorie verklaart hoe veilig gedrag ontstaat en waarom we bepaalde dingen doen of laten. We trainen daarom onze directies, management en eerstelijnsleidinggeevenden maar ook onze operationeel leidinggeevenden bij onderaannemers. Het uiteindelijke doel is om onze veiligheidsleiders beter in staat te stellen hun verantwoordelijkheden te nemen. Tijdens de training worden er handvatten gegeven over veiligheidsgedrag en hoe we elkaar hierin kunnen versterken. In 2023 zijn twee interviewsessies georganiseerd om de ervaringen ten aanzien van deze aanpak met elkaar te delen. Ook heeft bijvoorbeeld Vialis de uitgangspunten toegepast tijdens de in oktober georganiseerde 'week van de monteur'.

Elke statutaire directeur doet jaarlijks minimaal acht Management Betrokkenheidsbezoeken (MBB). Zo'n MBB is gericht op het gesprek met de medewerker op een werklocatie. Hoe ervaren medewerkers het WAVE-programma en hoe geven zij invulling aan onze veiligheidswaarden?

2. Samenwerken

We hebben iedereen bij onze ondernemingen en in onze branche nodig. We gaan intern én in onze branche het gesprek aan om proactief gedrag te stimuleren: van onze opdrachtgever tot leverancier.

We vinden het daarbij belangrijk om transparant te zijn over onze prestaties en dat onze kernwaarde Veiligheid zichtbaar is voor alle medewerkers. Daarom delen we ieder kwartaal een analyse van de belangrijkste veiligheidscijfers met onze medewerkers en bijvoorbeeld ook ketenpartners. Ook voeren we campagnes om onze WAVE-waarden meer betekenis te geven. We zijn er namelijk van overtuigd, dat wanneer we allemaal meer aandacht hebben voor de WAVE-waarden, we vervelende ongevallen voorkomen.

In de eerste helft van 2023 lanceerden we de campagne WAVE-waarde Consequent 'Veiligheid is onderdeel van alles wat we doen'. De WAVE-waarde staat voor het bewust meenemen van veilig werken in alle fasen van onze werkzaamheden en hoe onze medewerkers hier als veiligheidsleider invulling aan kunnen geven.

In het tweede halfjaar van 2023 voerden we campagne voor de WAVE-waarde Respect 'Ik accepteer dat ik word aangesproken op veiligheid.' Om elke dag weer veilig thuis te komen is het belangrijk dat onze veiligheidsleiders zorgen voor een sociaal veilige en respectvolle werkomgeving, zodat elkaar aanspreken én aangesproken worden geaccepteerd wordt. We faciliteren een toolbox met een animatie en een ervaringsverhaal van een medewerker. In de toolbox wordt verder laagdrempelig toegelicht waar de WAVE-waarde voor staat en welke voorbeelden daarbij horen.

Steeds meer VolkerWessels bedrijven certificeren trede 4 'proactief' op de Safety Culture Ladder. Dit is een instrument om te werken aan de veiligheids-cultuur en is bedoeld om bedrijven en hun leveranciers te stimuleren om bewust veilig te werken. Zo is Visser & Smit Hanab weer trede 4 gecertificeerd. KWS certificeerde voor de eerste keer trede 4. Kenmerkend voor trede vier is de drive om samen in de keten – met de opdrachtgever én partners – op zoek te blijven naar kansen om veiliger te werken. Het continu leren van elkaar staat hierin centraal. Zo hebben collega's van KWS meegewerkt aan een marktconsultatie van Rijkswaterstaat gericht op het veilig werken op de vluchtstrook en het voorkomen van inrijders in werkvakken.

3. Leren van elkaar

We delen in- en extern wat goed en wat fout gaat. Het melden van onveilige handelingen en situaties (MOHS) is dan ook een normaal onderdeel van ons werk. In 2023 zagen we het aantal MOHS-meldingen toenemen naar 6.091. In 2023 heeft met name de divisie Bouw en Vastgoedontwikkeling een flinke stap gezet en is de meldcultuur sterk verbeterd.

Naast het melden van onveilige situaties is het ook belangrijk om positieve meldingen te doen. Zo complimenteren we collega's voor net dat stapje meer. Een voorbeeld van zo'n beloning van het afgelopen jaar is op het Aveco de Bondt project 'renovatie en elektrificatie gemaal De Drie Delfzijlen' van Waterschap Noorderzijlvest. Hier hebben medewerkers een praktische procesplaat ontworpen, zodat (machine)veiligheid in alle fases van het ontwerpproces geborgd wordt.

Een ander voorbeeld is de uitgereikte pluim aan het Goossen te Pas bouwteam van project Performance Factory. Ondanks de beperkte ruimte wordt hier nauwlettend toegezien op het naleven van de WAVE-waarden en veiligheidsregels. Dagstarts, toezicht en instructies worden goed georganiseerd, hetgeen resulteert in een veilige bouwplaats.

WAVE-app

Onze WAVE-app helpt bij de centrale registratie van ongevallen en werkplekinspecties. De app is het middel binnen VolkerWessels om incidenten te melden, pluimen uit te delen en werkplekinspecties en managementbetrokkenheidsbezoeken (MBB's) vast te leggen. We beschikken over een dashboard waarin realtime informatie beschikbaar is voor onze medewerkers. Zo kan er geen misverstand ontstaan over onze actuele veiligheidsprestaties.

De app is inmiddels een vertrouwd middel geworden in ons werk. Het afgelopen jaar is de 100.000ste melding gedaan, na de lancering van de app zes jaar geleden. We zijn trots dat we dit volledig op eigen kracht samen met onze werkmaatschappij Recognize ontwikkelen en implementeren.

De app is niet alleen een manier om meldingen vast te leggen, maar biedt ook een platform voor nieuws over veiligheidsonderwerpen zoals nieuw beleid, WAVE-alerts of kwartaalrapportages. Daarnaast zijn in de app de diverse onderdelen van het veiligheidsprogramma terug te vinden waaronder centraal ontwikkelde toolboxes, Brain Based Safety animaties en ons handhavingsbeleid veiligheid.

Progressie 2023: de e-learning over hoe de WAVE-app te gebruiken en een uitleg over de werking van de WAVE-app backend voor project- en werkmaatschappijbeheerders is dit jaar herzien.

Onze doelstelling in 2023 was een IF-rate (ongevallenfrequentie) van <3,0. Uiteindelijk zijn we uitgekomen op een IF-rate van 2,5 in Nederland met 60 geregistreerde ongevallen met verzuim. In 2022 was dit 2,8 ten opzichte van 62 geregistreerde ongevallen met verzuim.

Net als in 2022 is ook dit jaar weer iedereen thuisgekomen. We zijn niet tevreden over het aantal ongevallen met een ziekenhuisopname en/of blijvend letsel. In 2022 waren dat er 24, in 2023 registreerden we 22 ernstige ongevallen. Wederom zagen we in met name de eerste drie maanden van 2023 een significant aantal ernstige ongevallen plaatsvinden. Bij de start van 2024 besteden we nog meer aandacht aan een veilige en beheerste start van het jaar door middel van de campagne 'Veilig start 2024'.

Veiligheidsdag 2023

Tijdens de Nationale Veiligheidsdag op 29 maart stonden we in de gehele bouwbranche stil bij veilig werken. Bij VolkerWessels was het centrale thema: 'Een dag uit het leven van een veiligheidsleider – kom jij vandaag ook weer veilig thuis? In het ontwikkelde spel zijn zes onverwachte dilemma's besproken in groepsverband, waarmee je tijdens een normale werkdag te maken kunt krijgen. Wij zijn ervan overtuigd dat door met elkaar in gesprek te blijven we een veilige(re) werkomgeving creëren. De Veiligheidsdag leverde enthousiaste reacties én verbeterideeën op.

Buitenlanden

In het Verenigd Koninkrijk is VolkerWessels UK aan de slag gegaan met de implementatie van maatregelen als gevolg van de in 2022 landelijk geïntroduceerde Building Safety Act. Hierdoor zijn onder andere aanpassingen in processen en werkwijzen doorgevoerd om er voor te zorgen dat constructies nog beter voldoen aan eisen met betrekking tot de brandveiligheid.

In Noord-Amerika lag de focus in 2023 op het vastleggen van initiatieven om de veiligheids-cultuur ook in 2024 verder te omarmen. Zo werken medewerkers en directies in gezamenlijke sessies aan het uitspreken van wenselijk en onwenselijk veiligheidsgedrag.

Tot slot is men in Duitsland nog bewuster bezig met het versterken van de meldcultuur door het melden van incidenten voor alle aanwezigen op de bouwplaats – ook onderaannemers – met een app mogelijk te maken.

Vooruitblik

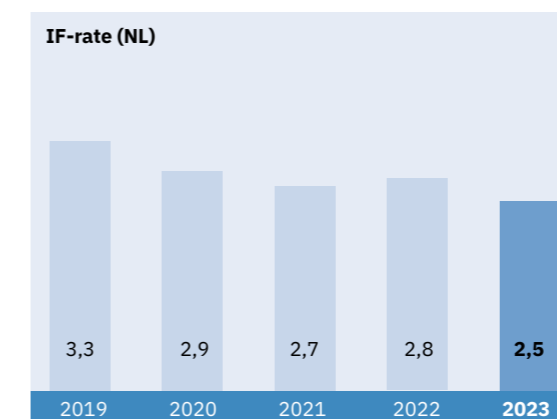
In 2024 herzien we de veiligheidsindicatoren, zodat meer inzicht ontstaat in bredere resultaten. We meten bijvoorbeeld op onze werkplekken of iedereen weer veilig thuiskomt door het monitoren van de Total Recordable Case Frequency (TRCF). In deze indicator zijn ook de prestaties van onze onderaannemers opgenomen. Ook gaan we aan de slag met het meten van het gemiddeld aantal MOHS-meldingen en bijna ongevallen per incident. Zo monitoren we of onze meldcultuur blijft meegroeien met onze ambitie tot steeds veiliger werken.

Op het gebied van Brain Based Safety ontwikkelen we een bibliotheek met toepassingen voor de ondernemingen om het programma verder operationeel te kunnen toepassen.

2024 staat verder in het teken van twee campagnes: één over de WAVE-waarde Eerlijk – Ik meld alle ongevallen en bijna-ongevallen – en één campagne met focus op onze 17.000 veiligheidsleiders. In de campagnes staan de ervaringen van medewerkers wederom centraal.

We bevorderen het onderling leren door tijdens de WAVE-praat meer aandacht te besteden aan leerpunten van eerdere ongevallen. Ook ontwikkelen we een cursus zodat onze interne incidentonderzoekers zich blijven door ontwikkelen en we nog beter in staat zijn om tot effectieve leerpunten van ongevallen te komen.

Tot slot werkt VolkerWessels als ondertekenaar van het eerste uur onverminderd mee aan de initiatieven van de Governance Code Veiligheid in de Bouw. Zoals de Uniforme Meld App, Veiligheid in Aanbestedingen en de campagnes gericht op de Top-5 risico's.

Wees Alert,
Veiligheid Eerst!

FOUTLOOS LASSEN IS EEN TEAMPRESTATIE

Omdat de aardgaswinning in Groningen stopt, moet de energiecentrale van Vattenfall in Diemen omschakelen naar gas uit andere bronnen. Dit alternatieve gas heeft een andere samenstelling dan het Groninger gas (hoog- i.p.v. laagcalorisch), wat betekent dat er aanpassingen nodig zijn aan de centrale en de gastoevoer. Uiteindelijk kunnen Amsterdam en omliggende steden hierdoor ook in de toekomst rekenen op een betrouwbaar aanbod van elektriciteit en warmte.

Zie hier in een notendop de reden dat Visser & Smit Hanab de opdracht heeft gekregen van Gasunie (de beheerder van het gasnet), om een nieuwe gasleiding van ongeveer 9,5 kilometer aan te leggen. Daarnaast worden onder meer twee regelstations en een afsluiterstation aangepast, zodat de energiecentrale kan worden voorzien van hoogcalorisch gas. De werkzaamheden zijn begin van het jaar gestart en eind 2023 afgerond.

“Geen eenvoudige klus, aangezien de leiding deels door recreatiegebied Het Amsterdamse Bos loopt”, blikt projectmanager Folkert Atema terug. *“Dit deel hebben we grotendeels gedaan met een horizontaal gestuurde boring (HDD). Het is een kwetsbaar en tegelijkertijd druk gebied en in de omgeving heb je te maken met veel belanghebbenden. Intensief omgevingsmanagement en overleg met natuurorganisaties, sportverenigingen en bezoekers, was dan ook noodzakelijk.”*

“Een minder zichtbaar onderdeel van ons werk zijn de vele lasverbindingen die nodig zijn om kilometers aan leidingen met elkaar te verbinden”, vervolgt Folkert. *“We hebben in ruim 2000 werkuren, 907 met de hand aangelegde veldlassen aangebracht. Het gaat in totaal om 3,5 miljoen millimeter – oftewel 3,5 kilometer – aan lasverbindingen.”* Volgens Folkert komt de kwaliteit daarvan heel precies. De verbindingen ondergaan daarom een strenge kwaliteitscontrole, die wordt uitgevoerd door externe partijen. Alle lassen bleken perfect te zijn uitgevoerd.

“De opdrachtgever heeft ons team speciaal in het zonnetje gezet, omdat ze zo onder de indruk waren van deze prestatie, die onder uitdagende omstandigheden is geleverd”, vervolgt Folkert. *“Ze schreven dat ‘zelfs hun meest ervaren pipeliners en projectleiders zich niet konden herinneren dat dit eerder was vertoond’. Dat is natuurlijk een prachtig compliment aan het hele projectteam, dat immers gezorgd heeft voor de juiste omstandigheden! Ik denk dat dit ook iets zegt over alle andere zaken op het project die goed gaan, want alleen dan kun je zo’n prestatie leveren.”*

*“Alle 907 lasverbindingen
bleken perfect te zijn uitgevoerd”*

DUURZAAMHEID

EMISSIEVRIJ IN 2030:

EEN STRATEGIE MET FOCUS OP IMPACT

Het is onze ambitie om samen met onze opdrachtgevers en partners te bouwen aan een gezonde leefomgeving. Daarom hebben we doelen en maatregelen om in 2030 emissievrij te kunnen werken en focussen we komend jaar op het stellen van doelen om de uitstoot in de keten te verlagen. Dit vraagt om een duurzame manier van denken van onze medewerkers en onze partners, met oog voor de toekomstige generaties.

Hiervoor is een duidelijke strategie nodig, zodat we in onze projecten én onze bedrijfsvoering focus aanbrengen. Onze focus ligt op het tegen gaan van mondiale klimaatverandering en het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering op lokaal niveau. Hiervoor zijn er verschillende knoppen waaraan we kunnen draaien om, samen met onze partners, het verschil te maken: Onze eigen CO₂-emissies, circulair ontwerpen, duurzame materialen, materieel en logistiek en afvalscheiding. Randvoorwaardelijk zorgen we ervoor dat we bouwen met oog voor de sociale impact die we hebben door de inzet van Social Return op onze projecten, BouwHubs en onze kantoren.

De weg naar emissievrij

Om in 2030 emissievrij te werken hebben we zes focuspunten aangebracht in onze strategie. Aan de basis van deze strategie staat: verantwoordelijkheid nemen.

Toekomstige generaties krijgen het meest te maken met de gevolgen van klimaatverandering. Bouwen voor generaties betekent dat we er alles aan doen om verdere klimaatverandering tegen te gaan (klimaatmitigatie) en om onze leefomgeving aan te passen aan de effecten van klimaatverandering (klimaatadaptatie). Daarom reduceren we onze eigen CO₂-uitstoot en de uitstoot in de bouwketen.

Waar we de volledige verantwoordelijkheid kunnen nemen is duurzaamheid verder onderdeel van onze bedrijfsvoering. Hier ligt de focus op onze eigen CO₂-uitstoot, afvalscheiding en social impact. Elk kwartaal rapporteren en sturen we op onze prestaties zodat we onze doelen behalen.

Als bouwketen kunnen we nog een veel grotere impact maken als we als leveranciers, bouwers, klanten en opdrachtgevers samenwerken. Hier dragen we dus een gedeelde verantwoordelijkheid. Onze inspanningen richten we op circulair ontwerpen, duurzaam materiaalgebruik en duurzaam materieel & logistiek. Als wij samen de lat hoog leggen, bereiken we sneller ons doel. Op verschillende niveaus in onze organisatie vinden hier al diverse initiatieven plaats. In 2024 vertalen we deze inspanningen naar gestructureerde maatregelen en meetbare doelen om de bouwketen te verduurzamen.

Maatregelen en doelstellingen die we al hebben bepaald en opvolgen gaan over het verduurzamen van ons materieel en logistiek en het verduurzamen van onze ontwerpen. Bijvoorbeeld door te werken vanuit BouwHubs, te kiezen voor duurzame materialen en het toepassen van materialenpaspoorten in onze projecten. We hebben de markt hierbij nodig om het aanbod van duurzaam materieel en duurzame materialen te vergroten. Aan de andere kant hebben we de overheid en onze opdrachtgevers nodig om duurzaamheid op een uniforme manier uit te vragen en voor het maken van duidelijke wet- en regelgeving.

De ontwikkeling van ons duurzaamheidsbeleid

De komende jaren blijven we energie steken in onze klimaatstrategie en in de samenwerking met externe partijen aan uniforme meetmethoden voor duurzaamheid. Daarnaast werken we samen aan nieuwe en innovatieve methoden om CO₂-vrij te kunnen bouwen en duurzaamheid meetbaar te maken. Daarbij leggen we de focus steeds meer op de CO₂-uitstoot die we in de bouwketen veroorzaken. Onze verantwoordelijkheid zit hier vooral bij het in beeld brengen van de effecten van de verschillende materiaal- en ontwerpkeuzes bij opdrachtgevers en het werken aan een duurzame aanleverketen met toeleveranciers.

We zien dat in onze bedrijfsvoering duurzaamheid in de afgelopen jaren steeds beter omarmd wordt. Ons wagenpark en onze kantoren worden steeds duurzamer en onze intenties om duurzaam te bouwen, voeren we vaker uit in de praktijk.

We liggen op koers met onze CO₂-reductiedoelstellingen, maar intensiveren is nu noodzakelijk om de 2030 ambitie te halen. Het zwaartepunt komt daarom steeds meer te liggen op het inkopen van duurzame materialen en het maken van duurzame ontwerpkeuzes in onze projecten. Volgend jaar zullen we voor de uitstoot die in de keten wordt veroorzaakt duidelijke meetbare doelen vaststellen om deze uitstoot te verlagen. Hiervoor maken we nu eerst inzichtelijk hoe groot deze uitstoot is en waar we als concern de meeste impact en invloed hebben. Op het niveau van onze divisies en werkmaatschappijen hebben we dit al goed inzichtelijk en sturen we al langer op het behalen van reductiedoelstellingen in de keten.

Wet- en regelgeving rondom duurzame onderwerpen groeit exponentieel. Soms versterkt het elkaar, soms leidt het af en soms spreekt het elkaar zelfs tegen. Desalniettemin onderkennen we het belang van duurzame wet- en regelgeving, en zien we het als onze rol om binnen dit kader een focus aan te brengen op waar onze grootste impact zit.

Onze stip op de horizon, een emissievrij VolkerWessels én een emissievrije leefomgeving, brengt focus aan in ons beleid. Onze speerpunten sluiten aan bij de maatschappij van nu en bij de ambities voor de toekomst. Ze bieden ons houvast en focus, wat helpt om duurzaamheid te verankeren in reguliere bedrijfsprocessen. We hebben onze keuzes gespiegeld aan de toekomstige ontwikkelingen, de kansen die wij voor onze business zien en aan de kracht van onze ondernemingen. Het is daarbij belangrijk dat onze medewerkers zich blijven ontwikkelen en we onze expertise op onze speerpunten uitbreiden. Via het online leerplatform van VolkerWessels Academy kunnen al onze medewerkers verschillende trainingen volgen die aansluiten bij deze speerpunten. Daarnaast gebruiken we ons kenniscentrum Duurzaamheid om onze kennis te bundelen en onze expertise op verschillende gebieden zoals klimaat en CO₂, circulariteit en biodiversiteit op onze projecten en tenders op een goede manier te kunnen inzetten.

Buitenlanden

In het Verenigd Koninkrijk ontwikkelden we de afgelopen jaren een CO₂-reductiestrategie tot en met 2030. Hierin staan drie pijlers centraal: People, Planet, Purpose. De periode 2020-2030 is benoemd als de 'Decade of Action' waarin we onze processen moeten veranderen om de klimaatdoelstellingen te behalen en een evenwicht te vinden tussen de belangen van de mens, onze natuurlijke omgeving en het toevoegen van waarde in onze projecten.

Met de 'Science Based Target' methodiek leggen we doelstellingen vast waarmee we meer kunnen reduceren dan onze fair share. Daarnaast ligt de focus op verbetering van de biodiversiteit binnen onze projecten, vermindering en beheersing van afvalstromen en ontwerpen met aandacht voor hergebruik en recycling van materialen.

In Duitsland is het opstellen van een eenduidig duurzaamheidsbeleid een uitdaging. Ook hier is namelijk steeds meer aandacht voor duurzaamheid, maar duurzaam bouwen wordt niet op een uniforme manier uitgevraagd. We nemen stappen op het gebied van circulariteit door te werken met materialenpaspoorten en samen met 'Madaaster Germany' kennis te verspreiden over onderhoud en hergebruik van materialen in de gebouwen die wij opleveren. Zo zorgen we dat deze gebouwen generaties lang mee kunnen.

In Noord-Amerika blijven we werken aan verbetering van de duurzaamheidsrapportages en stemmen we de bestaande strategie zo goed mogelijk af op de visie en ambities van het concern.

AMBITIE: 100% CO₂-REDUCTIE VOLKERWESSELS

De ambitie van VolkerWessels is om in 2030 emissievrij te zijn. Voor een groot deel kunnen we dat zelf en voor een deel hebben we ook anderen nodig. Daarom nemen we maatregelen die zijn onderverdeeld in gedeelde en eigen verantwoordelijkheid. Door in te zetten op slimme en gerichte maatregelen kunnen we een eigen CO₂-reductie van 70% behalen. De overige 30% reductie behalen we samen met onze opdrachtgevers, regelgevers, kennisinstellingen en andere partners. Onze doelstellingen worden volgend jaar uitgebreid met gekwantificeerde doelstellingen op onze keten-uitstoot.

Speerpunten & Doelstellingen

GEDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID

- 1. Circulaire ontwerpstrategieën**
 - a. 80% van de vastgoedprojecten in eigen ontwikkeling en 80% van de projecten van de infrastructuurdivisie hebben een materialenpaspoort met een score voor circulariteit
 - b. Het volgen van de tien richtlijnen voor biodiversiteit in onze projecten
- 2. Duurzaam materiaalgebruik***
 - a. 70% van het aandeel gerealiseerde grondgebonden woningen in eigen ontwikkeling is een energienota-nul woning
 - b. 25% CO₂-reductie bij toepassing van asfalt ten opzichte van 2019
- 3. Duurzaam materieel en logistiek**
 - a. BouwHubs uitrollen in stedelijke gebieden waar we een positieve business case kunnen ontwikkelen

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

- 4. CO₂-emissies**
 - a. 70% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. 2019
- 5. Afvalscheiding**
 - a. >95% afvalscheiding en recycling
- 6. Social impact***
 - a. Tenminste 1,9% van onze medewerkers had bij indiensttreding een afstand tot de arbeidsmarkt

*) Deze doelstellingen willen we in 2025 hebben behaald

AANPAK

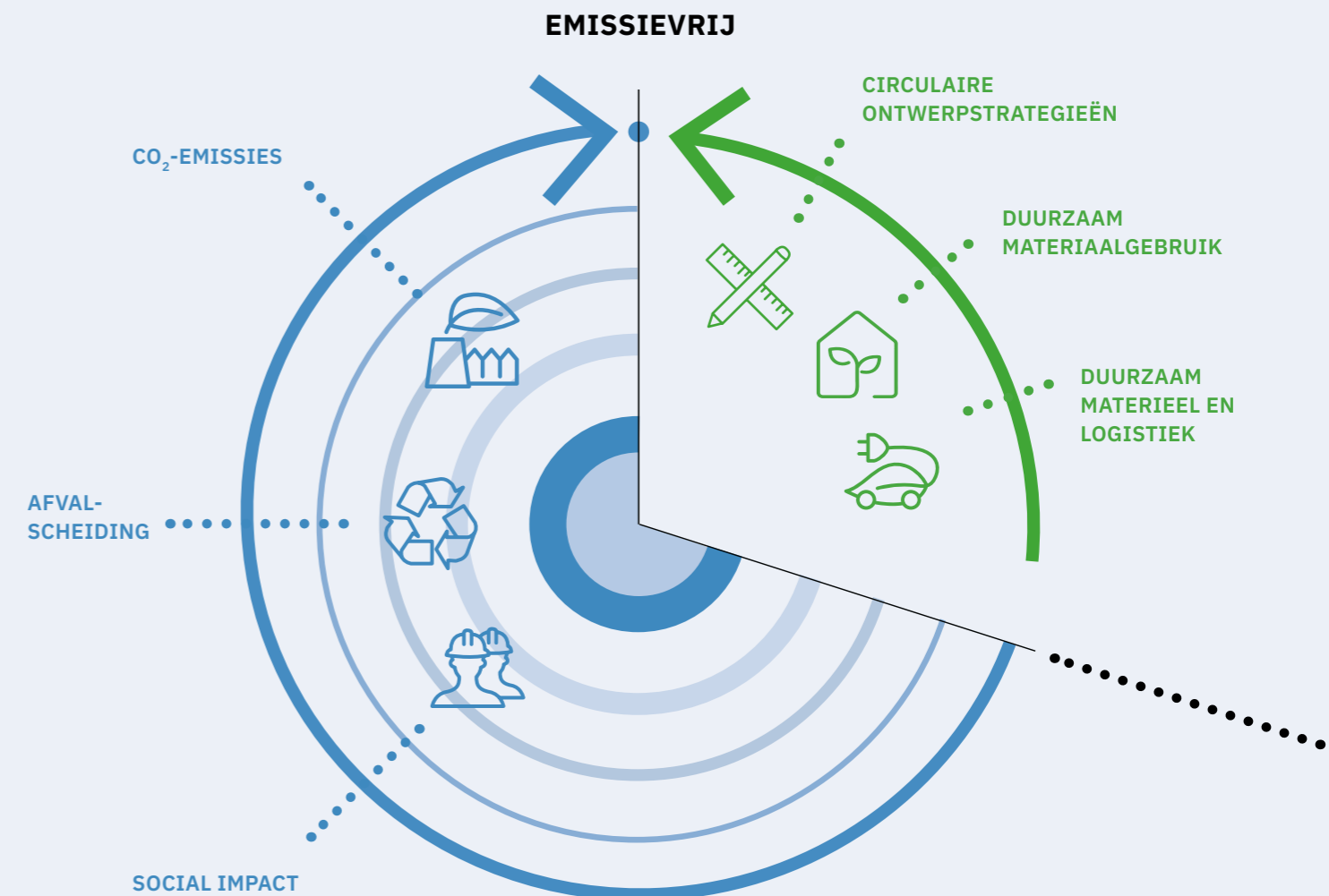
We investeren in een maatregelenpakket dat leidt tot een CO₂-reductie van meer dan 70% in 2030 t.o.v. 2019.

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID 70%

Door in te zetten op slimme en gerichte maatregelen halen we op eigen kracht een CO₂-reductie van meer dan 70% in 2030.

GEDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID 30%

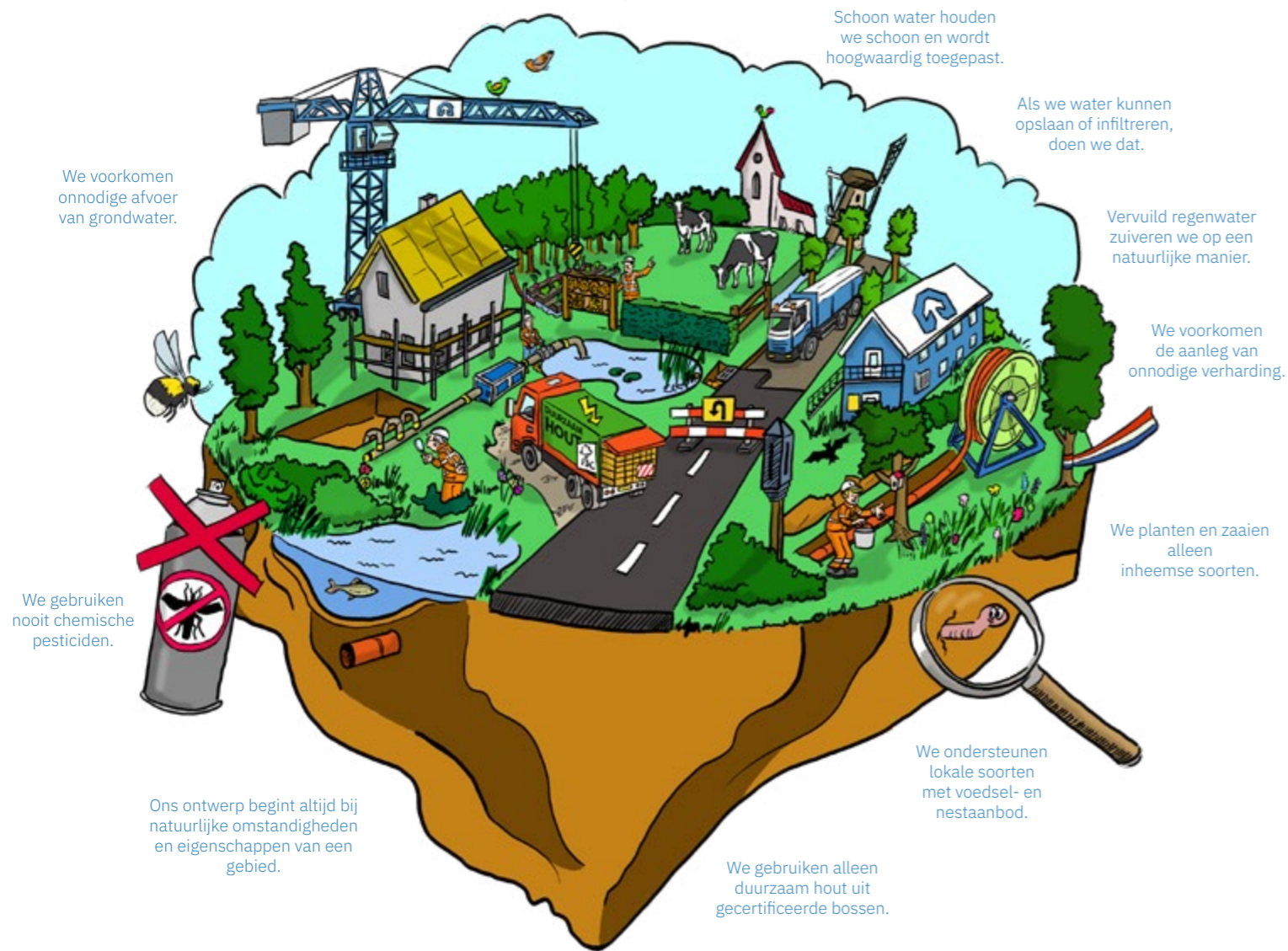
Door intensief samen te werken met onze opdrachtgevers, regelgevers, toeleveringsketen, kennisinstellingen en andere partners, kunnen we volledig emissievrij werken.

AMBITIE

Onze ambitie is om in 2030 volledig emissievrij te werken. Daarvoor nemen we verantwoordelijkheid voor het klimaat en committeren we ons aan de afspraken in het Klimaatakkoord van Parijs. Voor een groot deel kunnen we dit zelf en voor een deel hebben we daar ook anderen voor nodig.

Positieve impact maken: 10 Richtlijnen Biodiversiteit

Als bouwsector hebben we grote impact op de biodiversiteit in Nederland. Denk maar aan schadelijke stoffen die in het water, de bodem en in de lucht terecht kunnen komen, aan natuur die verloren kan gaan door nieuwbouw, of landschap dat versnipperd kan raken door werk aan infrastructuur. Maar ook aan natuur die we kunnen creëren in woonwijken en verbindingen die we tussen natuurgebieden kunnen bewerkstelligen. Terwijl we met ons programma Emissievrij2030 werken aan het tegengaan van wereldwijde klimaatverandering, richten we ons met de '10 Richtlijnen Biodiversiteit' op het bestrijden van de gevolgen van klimaatverandering op lokaal niveau en het bijdragen aan een prettige leefomgeving.

De richtlijnen hebben betrekking op alle aspecten van biodiversiteit waar we in onze projecten het meest mee te maken hebben. Dit gaat om praktische zaken als het gebruik van enkel duurzaam gecertificeerd hout, het inzaaien of aanplanten van inheemse (boom)soorten en het niet gebruiken van pesticiden. Maar ook om ontwerpkeuzes die bijdragen aan natuurbehoud en de manier waarop we omgaan met de afvoer van grond- en regenwater.

De 10 Richtlijnen Biodiversiteit bieden een handvat of vertrekpunt hoe om te gaan met biodiversiteit in al onze projecten. Ook aan opdrachtgevers kunnen we zo duidelijk laten zien en onderbouwen hoe we aankijken tegen biodiversiteit en welke mogelijkheden we hebben om hier een positieve invloed op te hebben. Juist omdat we als bedrijf 25.000 projecten per jaar uitvoeren, kunnen we een belangrijke rol spelen en ervoor zorgen dat onze impact per saldo juist positief is!

Hello World, Schiphol Trade Park in Hoofddorp
 Realisatie van een distributie centrum van 36.000 m²,
 2.570 m² mezzanine en 3.800 m² kantoor.
 Het is ontworpen volgens de cradle-to-cradle filosofie
 en heeft een BREEAM-certificering.

CIRCULAIRE ONTWERPSTRATEGIEËN

Circulaire ontwerpstrategieën zijn gericht op het minimaliseren van afval, het maximaliseren van hergebruik en het verlengen van de levensduur van bouwmaterialen en -producten. Hier ligt voor ons de focus op het voorkomen van schadelijke gevolgen voor mens, natuur en milieu en het creëren van een gesloten kringloop waarin materialen en producten steeds opnieuw worden gebruikt. Dit betekent dat we vanaf de tekentafel, samen met leveranciers, opdrachtgevers en andere ketenpartners, nadenken over hoe alle materialen opnieuw gebruikt kunnen worden, als ze het einde van hun levensduur hebben bereikt.

Adaptief ontwerpen

Gebouwen en objecten worden steeds vaker ontworpen met flexibiliteit in gedachten, zodat ze gemakkelijk kunnen worden aangepast aan veranderende behoeften zonder grote sloop- of verbouwingswerkzaamheden. Een materialenpaspoort is daarbij onmisbaar. Met een materialenpaspoort krijgt materiaal een identiteit en blijven grondstoffen traceerbaar. Hierdoor wordt het hergebruiken en terugwinnen van materialen bij de sloop of demontage een stuk eenvoudiger. Het materialenpaspoort neemt dan ook een centrale plaats in binnen onze duurzaamheidsstrategie. We werken daarin samen met onze partner Madaster. Het belang van een eenduidig, uniform materialenpaspoort is essentieel, en Madaster voldoet momenteel het beste aan de eisen die een dergelijk paspoort volgens ons zou moeten hebben. We werken in vrijwel alle bouw- en vastgoedprojecten met een materialenpaspoort. Vanaf 2024 intensiveren we onze monitoring met betrekking tot het toepassen van materialenpaspoorten in onze projecten. Zo krijgen we meer inzicht in onze ontwerpkeuzes en materiaalgebruik én kunnen we beter sturen op onze resultaten.

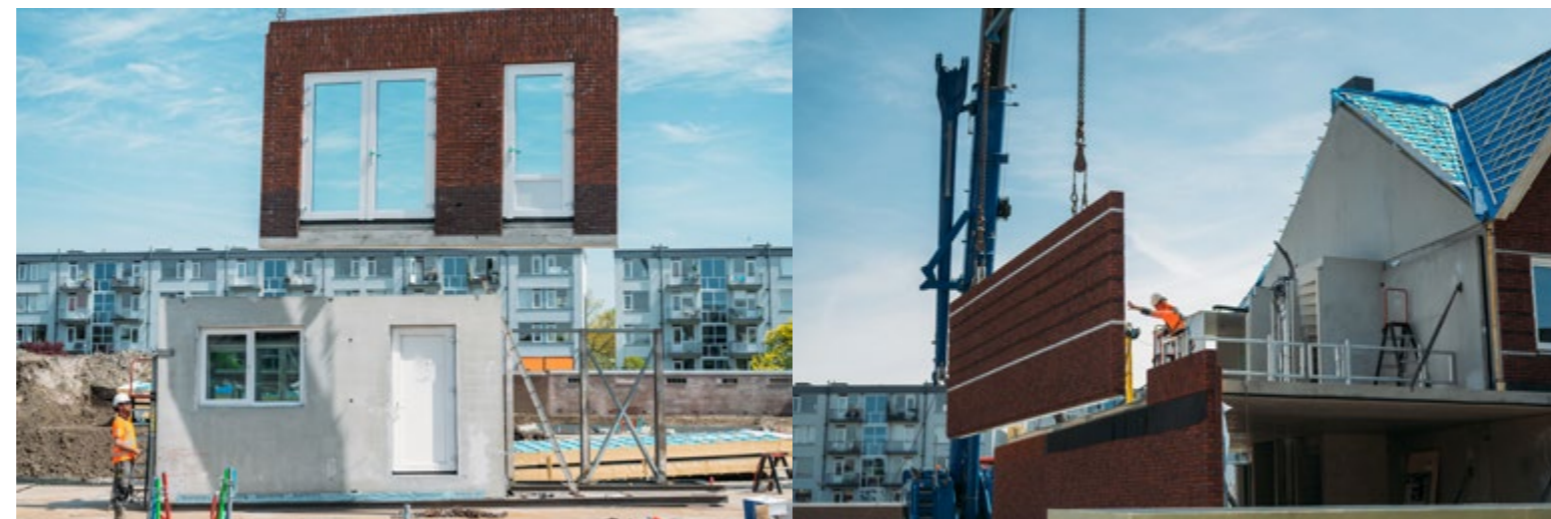
Het maken van bewuste keuzes in de materialisatie van een gebouw is bepalend om circulaire ontwerpstrategieën zo goed mogelijk in te zetten. Om dit op een laagdrempelige en eenvoudige manier te doen hebben we vorig jaar de tool 'Circulaire Menukaart' ontwikkeld. Aan de hand van een toegankelijk dashboard wordt de CO₂-footprint, CO₂-opslag en circulariteitscore voor een selectie van materialen inzichtelijk gemaakt. Hierbij kunnen per bouwelement verschillende materialen snel met elkaar worden vergeleken. Naast dat deze tool kan helpen bij het voldoen aan de MPG en circulariteitseisen van een

gebouw, creëren we inzicht in de impact van de keuze voor een bepaald materiaal. Zo kunnen we efficiënter inzetten op het verminderen van vrijkomende reststromen, de bestaande voorraad aan materialen optimaal benutten en kringlopen sluiten.

Op onze infrastructurele werken voeren we steeds vaker circulariteitsscans uit bij het begin van een project, de ontwerpfasen. Hierbij signaleren we kansen om het project zo circulair mogelijk in te richten. Met de resultaten gaan we naar de tekentafel waar wordt gekeken of producten bijvoorbeeld niet hoeven te worden ingezet of dat de gebruikte materialen nog een paar jaar mee kunnen. In onze praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat wij veel minder stalen geleiderails in hoeken te zetten dan eerst werd gedacht of dat een dikke asfaltlaag met minder materiaal kan worden gemaakt.

Maximaal hergebruik van materialen

Het hoogwaardig hergebruiken van materialen is essentieel voor het sluiten van grondstof- en materiaalkringlopen. Om deze reden stimuleren wij het toepassen van hergebruikte materialen in onze projecten. Ook op renovatieprojecten proberen we zoveel mogelijk bestaand materiaal te hergebruiken. Bijvoorbeeld bij de renovatie van de Galgenveldbrug. Hier zijn de drie brugdekken bij aanvang van de renovatie gedemonteerd en op transport gezet voor levensduur verlengend onderhoud om vervolgens weer in te zetten op het project. Zo wordt het gebruik van nieuwe grondstoffen tot een minimum beperkt.

DUURZAAM MATERIAALGEBRUIK

De winning van grondstoffen en de productie van materialen heeft een grote impact op het milieu en specifiek de CO₂-uitstoot. Het is daarom steeds belangrijker om duurzame materiaalkeuzes te maken en zoveel mogelijk te hergebruiken. Daarbij zijn we ook betrokken in de ontwikkeling en toepassing van duurzame alternatieven.

Beton

Beton is een van de meest gebruikte bouwmaterialen ter wereld, maar de milieu-impact is aanzienlijk. Het verminderen van de milieu-impact van beton is een belangrijk doel voor de bouwsector en vereist inspanningen op het gebied van zowel productontwikkeling en innovatie als beleid.

Vanaf vorig jaar meten we de impact van ons betongebruik. In plaats van enkel te kijken naar de CO₂-uitstoot, kijken we ook naar andere milieueffecten. Dit doen we door de MKI-waarde te berekenen. De milieukostenindicator (MKI) vat alle milieueffecten samen in één score en wordt uitgedrukt in een schaduwprijs: een lage product milieu-footprint wordt vertaald in een lage MKI waarde. Door op onze projecten de MKI-waarde bij te houden krijgen we een breder inzicht in de duurzaamheid van onze producten en sluiten we aan bij de definities van onder andere het nationale Betonakkoord.

Om de milieu impact van beton écht te kunnen verlagen moeten we kijken naar alternatieven voor cement. Een concrete maatregel om de betonketen te verduurzamen is de toepassing van meer geopolymeerbeton. In dit alternatief voor traditioneel beton is geen cement verwerkt. We passen geopolymeerbeton steeds vaker toe in onze projecten. Onder andere in de Haven van Rotterdam en bij de vispassage naast de Zee-sluis IJmuiden. Daarnaast hebben we dit jaar als eerste partij in Nederland, ons betonmengsel laten valideren door het onafhankelijke Betoninnovatieloket (onderdeel van het kennisinstituut CROW). Het Betoninnovatieloket bevestigt de halvering van de CO₂-uitstoot ten opzichte van de traditionele betonmortels. De milieukostenscore valt 20 tot 30 procent lager uit. Door de validatie kunnen we het beton gemakkelijker aanbieden bij opdrachtgevers en vaker toepassen in projecten.

Huizen bouwen in de fabriek

Sinds 2014 bouwen we in fabrieken onze MorgenWonen-woningen waardoor we met prefab elementen in één dag een woning in elkaar kunnen zetten. Dit levert niet alleen tijdswinst op, maar zorgt er ook voor dat onderdelen gemakkelijk kunnen worden verwijderd en vervangen. Naast onze MorgenWonen-woningen bouwen we ook appartementen in onze fabrieken. Zo kunnen we in het centrum van Enschede 10 appartementen per dag opleveren. De massief houten, kant en klare appartementen komen compleet met onder andere een keuken en sanitair uit de fabriek en worden vervolgens gemonteerd op de bouwplaats.

Natuur-inclusief bouwen

In onze projecten hebben wij aandacht voor de gezonde leefomgeving. Een gezonde leefomgeving betekent ook dat er ruimte is voor groen en dat zorgvuldig wordt omgegaan met flora en fauna. Bij de ontwikkeling van de Stadsblokken Meinerswijk waar we sinds 2015 betrokken zijn, kunnen we optimaal bouwen aan een gezonde leefomgeving. In het hart van de stad Arnhem ontstaat een 300 hectare groot groen uiterwaardenpark. Hierdoor ontstaat het grootste openbaar toegankelijke uiterwaardenpark van Europa, dat twee stadsdelen aan elkaar verbindt en waar de natuur vrij spel krijgt. Op minder dan een procent van het totale gebied komen zo'n 400 verschillende type woningen. Zo brengen we een gezonde balans aan tussen cultuur, wonen en de natuur.

Hout

Voor hout zien wij een steeds groter wordende rol weggelegd in de gebouwde omgeving. Het is als hernieuwbare grondstof bij uitstek geschikt voor een emissievrije toekomst. Hout wordt dan ook op steeds grotere schaal toegepast. Bijvoorbeeld bij de bouw van de Performance Factory in Enschede of bij de bouw van het Timber House in de Amsterdamse wijk Buiksloterham. De toenemende vraag gaat gepaard met de uitdaging om houtproductie te combineren met duurzaam bosbeheer en biodiversiteit. Kiezen voor gecertificeerd hout is daarom vanzelfsprekend binnen VolkerWessels. We kopen aantoonbaar gecertificeerd hout in waarmee we bijdragen aan verantwoord bosbeheer. In 2023 was 99% van onze houtinkoop gecertificeerd en is VolkerWessels uitgeroepen tot winnaar van de Forest50. De ranglijst van FSC Nederland rangschikt de 50 grootste bouwbedrijven in Nederland op de bijdrage aan verantwoord bosbeheer en geeft een impuls aan meer transparantie over het gebruik van hout uit verantwoord beheerde bossen.

VolkerWessels is trots op de erkenning als winnaar van de FSC Forest50, een bewijs van onze toewijding aan het bouwen van een duurzame en emissievrije toekomst, waarin houtbouw een cruciale rol speelt. Samen creëren we een groenere wereld.

We zoeken steeds naar initiatieven die extra kunnen bijdragen, dichtbij en verder weg. Zo kijken we altijd of we hout kunnen hergebruiken en of we lokaal hout kunnen toepassen. De deelname aan het project 'Van Bos tot Bouw' is hier een voorbeeld van. Samen met de Unie van Bosgroepen, de Wageningen Universiteit (WUR) en andere betrokken partijen uit de bos- en houtketen zoekt VolkerWessels naar oplossingen voor het opschalen van het gebruik van hout uit Nederlandse bossen. Het initiatief streeft naar een verdrievoudiging van inlands hout in de (woning)bouw in 2030. Bijvoorbeeld door al onze binnen-kozijnen te produceren van Nederlands duurzaam hout. Het vergroten van ons duurzaam houtgebruik sluit ook perfect aan bij onze bredere klimaatstrategie Emissievrij 2030.

Asfalt

In onze verduurzamingsstrategie richten wij ons op het verhogen van het aandeel van hergebruikte grondstoffen in asfaltmengsels en het verlagen van het energieverbruik van onze asfaltcentrales. We investeren daarom in technologieën om 100% circulair asfalt op een lage temperatuur te kunnen produceren. Daarbij hergebruiken we het materiaal dat vrijkomt bij een wegrenovatie.

Een mooi voorbeeld van de verduurzaming van infrastructureel werk is het asfaltonderhoud in Stadsdeel West in Amsterdam. Een vervolg op het afgeronde werk in Stadsdeel Oost. Hier hebben we van de gemeente Amsterdam de ruimte gekregen om nieuwe duurzame innovaties in te zetten en te testen. Bijvoorbeeld door de inzet van duurzame asfaltmengsels.

Biobased bouwen

Binnen onze projecten streven we ernaar om altijd te bouwen met hout of een andersoortig biobased materiaal. Dat sluit aan bij onze ambitie om in 2030 volledig emissievrij te werken. Deze materialen zijn hernieuwbaar en groeien in een relatief korte tijd. Bovendien nemen ze tijdens het groeiproces CO₂ op. Wanneer deze biobased materialen verwerkt worden in een bouw materiaal, worden de CO₂-emissies voor een lange tijd opgeslagen in het bouwwerk. Zo hebben duurzame biobased bouwmaterialen een enorme potentie, zowel vanuit milieuperspectief als economisch perspectief. Dit jaar zijn we begonnen aan de bouw van het duurzame kantoorgebouw The CubeHouse op de Zuidas. De constructie bestaat voor 75 procent uit biobased materialen. Door het toepassen van 13.000 m³ aan hout wordt 9.000 ton CO₂ opgeslagen. Daarnaast wekken zonnepanelen op het dak en verwerkt in de gevel jaarlijks 80 procent van het verwachte energiegebruik van het gebouw op. Op het dak wordt het hemelwater opgevangen en opgeslagen dat wordt gebruikt voor het spoelen van toiletten en de irrigatie van het groen op de daktuin.

DUURZAAM MATERIEEL EN LOGISTIEK

Om onze ambitie in 2030 emissievrij waar te maken werken we aan het verlagen van de broeikasgassen op de bouwplaats. Dit doen we door samen te werken met onze ketenpartners, het verlagen van het energiegebruik en te investeren in de verduurzaming van ons materieel en logistiek.

Slimme bouwlogistiek

Het slim organiseren van de logistiek rondom een bouwproject wordt steeds belangrijker. De fysieke ruimte op een bouwplaats is beperkt en er worden strengere eisen gesteld aan het verkeer dat de stad in en uit moet. BouwHubs aan de rand van de stad, waar alle bouwmaterialen slim worden verwerkt tot volle vrachten bieden hierbij een ideale oplossing. De voordelen zijn, naast lagere transportkosten, minder uitstoot van CO₂ en stikstof, minder overlast voor de omgeving én een snellere bouwtijd. Daarnaast gebruiken we de BouwHubs om ons elektrisch vervoer en materieel op te laden.

Inmiddels is de BouwHub een vast onderdeel van onze duurzaamheidsstrategie. Zo hebben we na onze eerste BouwHub in Utrecht ook hubs in Amsterdam, Eindhoven, Rotterdam en Groningen. De komende jaren blijven wij investeren in de ontwikkeling en realisatie van méér (gebruik van) BouwHubs op strategische plaatsen. Hier kunnen niet alleen onze eigen ondernemingen terecht, maar ook onze verschillende leveranciers en collega bouwers. Zo werken wij samen aan logistieke optimalisering en CO₂-reductie. Daarnaast zijn de BouwHubs een belangrijke schakel voor onze ambities op het gebied van social impact en circulariteit. Zo gebruiken we de BouwHub om materialen te sorteren en te hergebruiken bij andere projecten. Dit doen we bijvoorbeeld op onze circulaire BouwHubs in Amsterdam en Utrecht. In samenwerking met de VolkerWessels Vakschool bieden we kansen aan mensen vanuit de regio Eindhoven met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Bouwen met duurzaam materieel

Zware materieelstukken zijn verantwoordelijk voor het grootste deel van de uitstoot op de bouwplaats. We richten ons daarom op het realiseren van een emissievrij materieelpark door te investeren in de elektrificatie van ons materieel. Dit heeft onder andere geleid tot de aanschaf en ontwikkeling van de elektrische asfaltspreader-machines, walsen, trilapparaten en de elektrische rupshijscranen. De vervolgstappen die we zetten om ons doel te bereiken zijn onder andere het uitfasen van alle dieselmachines. Bij materieel dat nog niet is geëlektrificeerd, is het toepassen van biobrandstoffen zoals HVO van duurzame oorsprong een belangrijke maatregel om de CO₂-uitstoot te reduceren. Daarnaast huren we elektrische materieel in bij partners en onderaannemers. De uitstoot terugdringen kunnen we namelijk niet alleen. Om de stikstofuitstoot door materieel tot een minimum te beperken gebruiken we onze NoNOx-filters. Zo kunnen we blijven doorbouwen tijdens de huidige stikstofregelgeving.

ONZE CO₂-EMISSIONS

Emissievrij in 2030. Dat is de ambitie van VolkerWessels. Dit betekent geen uitstoot meer van schadelijke broeikasgassen in onze projecten en onze bedrijfsvoering. Hiermee willen we verantwoordelijkheid nemen voor het klimaat en committeren we ons aan de afspraken in het Klimaatakkoord van Parijs.

Een groot deel van onze CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door onze asfaltproductie, het materieel dat we inzetten op de projecten, het energiegebruik van onze kantoren en ons wagenpark.

We nemen maatregelen om onze gehele bedrijfsvoering te verduurzamen. Deze worden per divisie vastgesteld en uitgevoerd. Zo zijn al onze nieuwe leasewagens bij de infrastructuurdivisie elektrisch en breiden we het aantal laadpalen bij onze kantoren en op de projecten verder uit. Ook vergroenen we onze locaties door het aanleggen van zonnepanelen.

Om onze uitstoot bij het produceren van asfalt te reduceren, gaan we verder met asfaltproductie op een lagere temperatuur. Ook willen we in 2030 twee van onze asfaltcentrales op stroom of waterstof laten draaien. Om dit te realiseren én het rendabel te laten zijn hebben we onze partners en opdrachtgevers hard nodig. Enerzijds om de technische vooruitgang, zoals draaien op waterstof, mogelijk te maken en goed te keuren én anderzijds door hogere duurzaamheidseisen te stellen aan de markt zodat de asfaltproductie van deze asfaltcentrales aantrekkelijk wordt.

RESULTATEN 2023

De totale absolute CO₂-uitstoot van VolkerWessels is met 2,5% gedaald ten opzichte van 2022 en 19% t.o.v. peiljaar 2019. Deze daling komt door een absolute reductie van de CO₂-uitstoot in Nederland van circa 7 kton (7%). Hiermee hebben we de Nederlandse CO₂-uitstoot met 28% gereduceerd ten opzichte van 2019 en lopen we daar grotendeels op schema voor onze ambitie emissievrij 2030.

Op onze kantoren zien we een daling van de CO₂-uitstoot door elektriciteitsverbruik en een stijging van de CO₂-uitstoot door het gasverbruik ten opzichte van vorig jaar. Voor onze asfaltcentrales en wagenpark geldt dat de CO₂-uitstoot is gedaald.

Het is ons doel een uitstootreductie van 25% van ons wagenpark ten opzichte van 2019 te realiseren. Voor het behalen van deze doelstelling, was het streven om in 2023 de CO₂-uitstoot met 20% te reduceren. Deze doelstelling is in 2023 niet behaald. Dit is voor een groot deel te verklaren doordat het verder elektrificeren van het wagenpark pas over een langere tijd effect laat zien. Tegelijkertijd compenseren we de resterende emissies van het wagenpark door te investeren in milieuprojecten van het BP Target Neutral programma, die tot CO₂-reductie leiden

Een ander voorbeeld van compensatie is het aanplanten van verschillende Tiny Forests door het land en onze investering in drie klimaatbossen in Nederland. Sinds 2019 maken we minimaal 500 hectare bos klimaatbestendig, verdeeld over drie

locaties. Dit doen we samen met FSC en de Unie van Bosgroepen. Dit jaar voltooiden we de maatregelen in het klimaatbos op landgoed Cleefswit. De maatregelen die hier zijn toegepast bestaan uit aanplanten en bijplanten van specifieke soorten, bodemverbetering, en beschermingsmaatregelen tegen wildvraat. Een klein deel is ingericht als voedselbos met daarvoor speciaal geselecteerde soorten. In totaal zijn hier zo'n 3.750 bomen geplant.

Aanplant Tiny Forest in Venlo

AFVALSCHEIDING

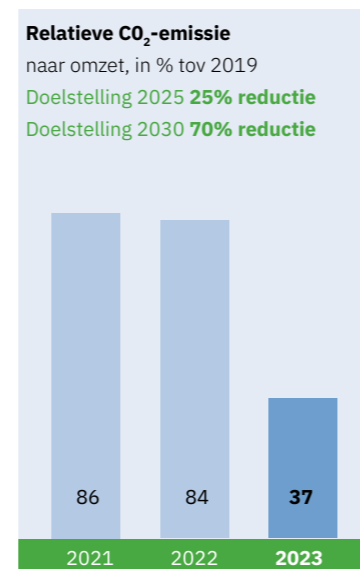
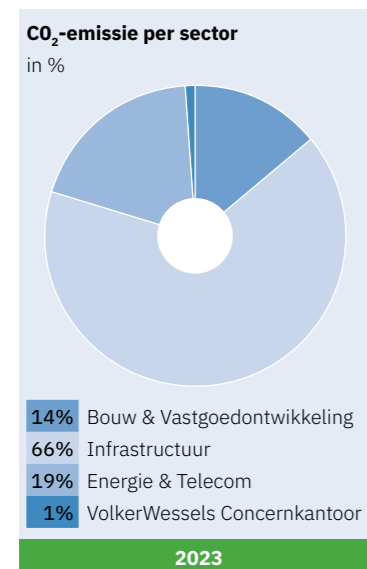
Geen afval meer, daar willen we uiteindelijk naar toe. Afvalstromen zijn daarbij nieuwe grondstoffen en vormen de basis voor nieuwe producten en materialen.

In onze werkzaamheden komen nog veel verschillende reststromen vrij. Door efficiënt om te gaan met onze grondstoffen en materialen en in te zetten op circulaire ontwerpstrategieën verminderen we de hoeveelheid afval. Door zoveel mogelijk afval goed te scheiden voorkomen we de verbranding van afval die vrijkomt op onze kantoren, bouwplaatsen en fabrieken.

Ons doel is om al onze afvalstromen te scheiden, recyclen en klaar te maken voor hoogwaardig hergebruik. Ons tussendoel is een scheidingspercentage van meer dan 95% in 2025. Wij hebben goed inzicht in de scheiding van onze reststromen dankzij een professioneel meetsysteem. Hiermee monitoren we continu onze resultaten om te kunnen sturen op verbetering. In 2024, bij het vaststellen van onze scope 3 doelstellingen, zal hergebruik ook een grotere rol spelen.

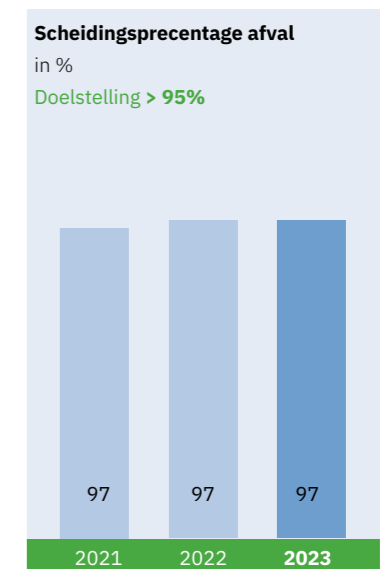
en het puin wordt hergebruikt in de natuur-inclusieve erfafscheidingen. We werken hier en op andere projecten nauw samen met onze partners zoals de afvalverwerker. Daarbij maken we gebruik van circulaire bouw hubs waar restmaterialen uit bouw- en slooprojecten samen komen en worden verwerkt tot nieuwe bouwmaterialen.

Op Schiphol hebben we dit jaar samen met onze bouwpartners een eigen meng- en breekterrein voor het recyclen van betonpuin geopend. Het recyclingpunt is twee voetbalvelden groot. Hier wordt het betonpuin met grote breekinstallaties vermalen tot kleine brokken, waarna er met menginstallaties een gerecycled betonproduct van wordt gemaakt. Door op eigen terrein te werken wordt er op Schiphol jaarlijks zo'n 80.000 km aan transportkilometers en de bijbehorende CO₂-uitstoot bespaard. Daarnaast draaien de installaties op elektriciteit, een goed alternatief voor de installaties buiten Schiphol, die op diesel draaien.

Het afvalscheidingspercentage in 2023 was 97%. Dit percentage is gelijk gebleven ten opzichte van 2022. Bij de sector Bouw & Vastgoedontwikkeling zien we een sterkere stijging dan bij de sector Infrastructuur waar een lichte daling van het scheidingspercentage werd gerealiseerd. Met dit resultaat heeft VolkerWessels de doelstelling voor een scheidingspercentage hoger dan 95% gehaald.

Het voorkomen van afval doen we door steeds meer materialen die vrijkomen op onze bouwplaatsen te hergebruiken. Reststromen zijn zo de grondstoffen van de toekomst. Bijvoorbeeld in Heemskerk waar we 72 nieuwe woningen realiseren. Vrijkomende materialen zoals vloerbalken worden hergebruikt als pergola of als lattenwand

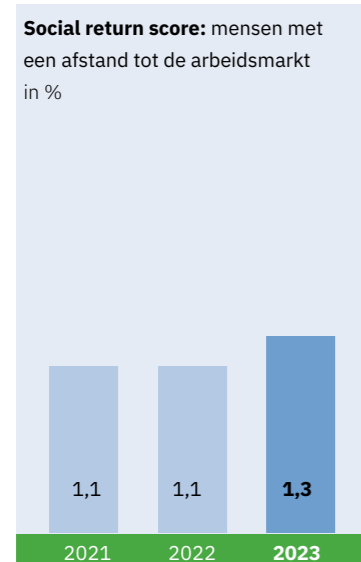

SOCIAL IMPACT

Door werkzoekenden waardevol en passend werk aan te bieden voegen we waarde toe aan onze ondernemingen én de samenleving. Wij vinden dat iedereen een kans verdient op een betaalde baan om zo betekenisvol te zijn en om zelfstandig in je levensonderhoud te kunnen voorzien.

Met ons werk-leerbedrijf VolkerWessels Inclusief krijgen zij-instromers de mogelijkheid om door te stromen naar een blijvende werkplek bij één van onze ondernemingen. Hiermee kunnen wij vakmensen opleiden om aan de grote bouwopgave van Nederland te voldoen. Inmiddels zijn er binnen onze ondernemingen op diverse onderdelen medewerkers via VolkerWessels Inclusief aan de slag gegaan.

We meten en rapporteren elk kwartaal onze impact. Ons doel is een social return score van 1,9% in 2025. De score is het aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in relatie tot het totaal aantal medewerkers. De SR-score is in 2023 gestegen naar 1,3% ten opzichte van 1,1% in 2022. Deze stijging is grotendeels te danken aan een verbeterde datakwaliteit. Binnen de sector Bouw & Vastgoedontwikkeling zien we de hoogste SR-score met 2,0%. Bij de sector Infrastructuur is de SR-score het laagst, namelijk 0,7%.

In het afgelopen jaar hebben we bij verschillende projecten invulling gegeven aan sociaal ondernemen. Een mooi voorbeeld van een duurzame aanpak in combinatie met het maken van sociale impact is de renovatie van de wijk Lunetten in Utrecht. Dit monumentale verdedigingswerk was toe aan een grote opknapbeurt. Daarbij worden zoveel mogelijk stenen schoongemaakt en opnieuw gebruikt. Ook ecologie speelt een grote rol op het project. Daarom investeren we in versterkende maatregelen voor de leefomgeving van de watervleermuis door verschillende typen verblijfplaatsen in de forten te verwerken. Op het project bieden we met VolkerWessels Inclusief plekken aan om mensen weer aan het werk te krijgen en het vak van metselaar te leren. Zo zijn deze werknemers niet alleen van waarde op het project in Utrecht maar kunnen we deze werknemers ook op andere projecten een werkplek bieden.

Op de Circulaire Bouwhub in Amsterdam werken we sinds 2020 succesvol samen met de gemeente Amsterdam in het deelconcept de TalentHub. We begeleiden jaarlijks 30 nieuwe talenten naar zinvol en permanent werk, onder meer door het maken van nieuwe producten van reststromen van onze bouwlocaties. Zo worden hier verschillende elementen voor onze kantoren en bouwlocaties gemaakt. Van insectenhôtels tot kantoormeubilair, van circulaire bouwhekken tot dorpelbeschermers.

Naast nieuwe werknemers biedt de TalentHub ook ruimte voor re-integratie van eigen medewerkers en het begeleiden van stagiairs. Steeds meer teams weten de weg naar de TalentHub inmiddels goed te vinden. Een inspirerende werkplek waar maatschappelijk verantwoord ondernemen, social return en circulair werken samen komen.

INTEGRITEIT

INTEGER HANDELEN IS FUNDAMENTEEL

Integriteit is bij VolkerWessels niet onderhandelbaar. Integer handelen is fundamenteel voor alles wat we doen en vereist onze constante aandacht. Onze integriteitsaanpak is, in aanvulling op onze bewustwordingscampagnes, gebaseerd op drie pijlers; de Gedragscode van VolkerWessels, de Leidende Principes voor het Opdrachtgevend Bouwbedrijf en de Regeling meldprocedure inzake het omgaan met een Vermoeden van een Misstand (Vertrouwenslijn).

Integriteit is een voorwaarde om te kunnen blijven ondernemen en daarom is deze kernwaarde bij VolkerWessels net zo belangrijk als veiligheid en duurzaamheid. Wij verwachten dat iedereen bij VolkerWessels, in elke dochteronderneming, ongeacht zijn of haar functie, integer en professioneel handelt.

Het versterken en behouden van integriteit binnen VolkerWessels staat onder leiding van de Centrale Compliance Officer. Deze rapporteert rechtstreeks aan de CFO van de Raad van Bestuur.

Gedragscode

Hoe verweven we integriteit in ons dagelijks handelen? De Gedragscode van VolkerWessels geeft antwoord op deze vraag. De Gedragscode bestaat uit de gedragsnormen van VolkerWessels en is een praktische handleiding bij onze dagelijkse bedrijfsvoering, zodat iedereen binnen ons concern de regels kent en kan naleven. Ook van partijen met wie wij zakendoen, verlangen wij dat zij de Gedragscode van VolkerWessels naleven.

Regeling meldprocedure inzake het omgaan met een Vermoeden van een Misstand (Vertrouwenslijn)

Bij VolkerWessels streven we naar een sociaal veilige werkomgeving. Wij gaan respectvol met elkaar om en tolereren geen ongepaste omgangsvormen, zoals discriminatie, pesten, (seksuele) intimidatie, agressie en/of geweld. Wij houden ons aan geldende wet- en regelgeving en accepteren geen enkele vorm van corruptie, diefstal, fraude, witwassen en andere onregelmatigheden. Collega's, opdrachtgevers, onderaannemers en/of leveranciers die desondanks een vermoeden hebben van misstanden bij onze ondernemingen of binnen ons concern, verzoeken we dringend hiervan melding te maken. Dat kan desgewenst anoniem en gratis via een vertrouwelijke telefoon en webservice. De exacte procedure en acties staan beschreven in de volledige 'Regeling meldprocedure inzake het omgaan met een Vermoeden van een Misstand' (Vertrouwenslijn).

Leidende Principes Opdrachtgevend Bouwbedrijf

VolkerWessels heeft samen met de zes andere grootste bouwbedrijven van Nederland een serie gedragsregels opgesteld die professioneel, integer, maatschappelijk verantwoord en transparant handelen bij het inkoopproces in de bouw moeten bevorderen. Het doel is om meer duidelijkheid te scheppen voor alle partners in het bouwproces.

Integriteit houdt immers niet op bij onze eigen deur

Integriteit houdt immers niet op bij onze eigen deur en we verwachten van al onze leveranciers en onderaannemers in de keten dat ze eveneens integer handelen.

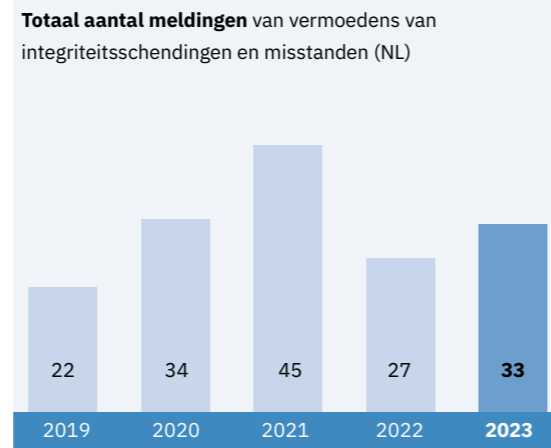
Rad van Integriteit en dilemma van de maand

In 2019 hebben wij een spel ontwikkeld, dat het gesprek van medewerkers met collega's en hun leidinggevenden over integer handelen bevordert. Dit spel (het Rad van Integriteit) draait om dilemma's gebaseerd op de Gedragscode van VolkerWessels. Het wordt gespeeld door een leidinggevende met zijn of haar medewerkers. Als een waterval is in het najaar 2019 het Rad van Integriteit vanaf de Raad van Bestuur verspreid over alle ondernemingen. Omdat het spel fysiek gespeeld wordt in groepen van 10 tot 20 medewerkers, is de uitrol door de coronamaatregelen in maart 2020 stilgelegd.

Omdat het Rad van Integriteit door de coronamaatregelen ook in 2021 nog niet verder uitgerold kon worden, is door het Integriteitsplatform besloten om vanaf juli 2021 een dilemma van de maand te introduceren, om op die manier periodiek aandacht voor integriteit te vragen en de integriteit awareness te vergroten. Bij het dilemma van de maand krijgt een grote groep collega's een e-mail met een integriteitsdilemma en een nadere toelichting.

In het najaar van 2022 is het Rad van Integriteit geactualiseerd en opnieuw uitgerold. Het Rad van Integriteit is tot de zomervakantie door vele collega's gespeeld.

In het najaar van 2023 hebben alle medewerkers in Nederland met een zakelijk device een nieuwe e-learning integriteit moeten doen.

Aantal meldingen 2023

In 2023 waren er in Nederland 33 meldingen van vermoedens van een integriteitsschending of misstand. Dit aantal is toegenomen ten opzichte van het totaal van 27 in 2022.

Buitenlanden

In het Verenigd Koninkrijk, Noord-Amerika en Duitsland hebben we soortgelijke acties ondernomen om deze zeer belangrijke kernwaarde van ons bedrijf in de schijnwerpers te zetten.

In 2023 waren er in de buitenland 8 meldingen van vermoedens van integriteitsschendingen of misstanden. Dit aantal is iets lager dan het totaal van 12 in 2022.

BIJZONDERE PROJECTEN

VolkerWessels werkt jaarlijks aan ongeveer 25.000 projecten. Een aantal projecten lichten we verder toe.

Lumen

Lumen ligt pal naast strand, boulevard en haven. Van al die Scheveningse elementen zie je iets terug in het gebouw. Het laagje zand over de gevel kleurt mee met de zon en zorgt voor een echt strandgevoel. Het project omvat 69 appartementen met 35 verschillende woningtypen. Het complex staat naast de bekende Vuurtoren en maakt onderdeel uit van het drie-kilometer-lange Scheveningse zeefront.

Vijfhuizen-Nieuwe Meer

Realisatie van een nieuwe kabelverbinding van bijna 12 km lengte tussen hoogspanningsstations Vijfhuizen en Nieuwe Meer. Het hoogspanningsnet in de omgeving van Schiphol is hiermee uitgebreid met een nieuwe 150kV kabelverbinding tussen de bestaande hoogspanningsstations.

West Calgary Ring Road

De West Calgary Ring Road (WCRR), die loopt tussen Highway 8 en de Trans-Canada Highway, is het laatste deel dat nodig is om de Calgary Ring Road te voltooien. Deze rondweg zorgt voor meer dan 100 kilometer vrij verkeer rond de stad, verbetert de toegang tot ziekenhuizen, scholen, werkplekken en recreatie en vermindert files in de stad.

Volker Stevin werd gecontracteerd om de ondergrondse nutsvoorzieningen en alle wegwerkzaamheden van het West Calgary Ring Road project te voltooien.

Colne Valley Viaduct

De Align joint venture bouwt momenteel de langste spoorbrug in Groot-Brittannië, die zich over een lengte van ruim 3,4 kilometer uitstrekt over een reeks meren en waterwegen door de Colne Valley, ten noordwesten van Londen. Deze spoorbrug is onderdeel van de HS2 Phase One, de nieuwe hogesnelheidslijn tussen Londen en Birmingham.

Lloyd Yard

Lloyd Yard, gelegen op de Lloydpier in Rotterdam, bestaat uit zes unieke gebouwen met ieder een eigen karakter. Het ontwerp van Lloyd Yard vertaalt de historie van de Lloydpier en het kadebeeld van vroeger naar een woongebouw dat zich onderscheidt door verschillende stijlen en identiteiten. Het gebouw telt 83 koopwoningen en 53 huurwoningen. Het diverse woningaanbod zorgt voor verscheidenheid in de toekomstige bewoners.

Selectieve Onttrekking

De realisatie van een zoutdam in het Binnenspuikanaal van het sluisencomplex in IJmuiden voor selectieve onttrekking. Dit voorkomt dat er zoutwater door de Zeesluis IJmuiden stroomt, dat negatieve effecten heeft op de waterkwaliteit, de natuur, land- en tuinbouw en ons drinkwater.

Achterdeck

In de wijk Köpenick in Berlijn, direct aan de oever van de rivier de Dahme, wordt het project Achterdeck gebouwd. De acht gebouwen bestaan uit 187 appartementen, commerciële ruimtes en een ondergrondse parkeergarage. Het biedt een mix van kleinere appartementen voor alleenstaanden en een groot aantal ruimte-geoptimaliseerde appartementen voor gezinnen met kinderen. Het wordt gerealiseerd op een zeer duurzame manier, in hoge kwaliteit afwerking met aantrekkelijke entreegebieden en groene daken.

Maastunnelcomplex

De Maastunnel is de oudste afgezonken tunnel van Nederland. Hij verbindt in Rotterdam de oevers van de Nieuwe Maas met elkaar. De tunnel omvat vier buizen: twee voor auto's, één voor fietsers en één voor voetgangers. De bouw ging in 1937 van start en was in 1942 voltooid. Samen met de Gemeente Rotterdam verzorgen we de komende jaren het beheer en onderhoud van de Maastunnel.

Valley Amsterdam

Met Valley is de Zuidas een opvallend gebouw met gedurfde en eigenzinnige architectuur rijker. Het voorziet in de wens om dit gedeelte van Amsterdam door te ontwikkelen naar een gemengd gebied met wonen, werken en voorzieningen. Vanaf de begane grond tot en met de 7e verdieping bevinden zich de kantoren, ruimte voor cultuur, retail, horeca en de toegang tot de woontorens. Vanaf de 8e verdieping beginnen de woonlagen. In totaal omvat Valley 200 woningen.

VOOROP IN PREDICTIVE MAINTENANCE

Achter een extra beveiligde deur in een kantoorpand in Lieren (Gelderland), bevindt zich het Network Operations Center (NOC) van VolkerWessels Telecom. Een control room van waaruit de netwerken van verschillende opdrachtgevers dag en nacht worden gemonitord.

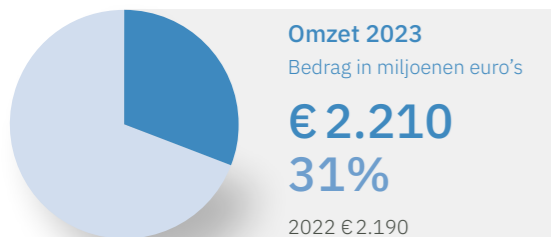
Manager Arjan Dokter legt uit dat het NOC in 2018 is ontstaan om het Digtenne-netwerk van KPN te kunnen beheren. *“Dit netwerk bestaat uit antennes verspreid over het land, waarmee het televisiesignaal naar huishoudens wordt verstuurd. Wij garanderen dat wij dit netwerk 99,9% van de tijd beschikbaar kunnen houden. Om dat te doen, monitoren we vanuit het NOC – met behulp van zelf ontwikkelde slimme assetmonitoring – heel precies hoe alle onderdelen functioneren en met elkaar communiceren. In geval van een storing kunnen onze monitorspecialisten het probleem vaak al op afstand oplossen. Als we wel iemand op pad moeten sturen, zijn de data vooraf al uitgebreid geanalyseerd. Zo weet onze monteur – of een externe partner – precies wat er moet gebeuren.”*

Maar volgens Arjan wordt het pas écht interessant als die berg aan data ook proactief wordt ingezet. *“Met behulp van data-analyse maken we modellen en algoritmes waarmee we voorspellen wanneer onderhoud nodig is, ook wel bekend als predictive maintenance. Dat is natuurlijk veel efficiënter dan onderhoud plegen volgens een vooraf vastgestelde planning. We lopen hierin echt voorop.”*

Het klantportfolio van het NOC is in de loop der jaren uitgebreid naar o.a. straalverbindingen voor mobiele opstelpunten en glasvezel- en IoT netwerken van telecombedrijven. In Lieren komen inmiddels data binnen van ongeveer 200.000 sensoren, verspreid over het land. Arjan: *“De mogelijkheden zijn eindeloos, dus we monitoren nu bijvoorbeeld ook dijken. Met behulp van glasvezels die temperatuur- en rek-strek gevoelig zijn, kunnen we op 2 millimeter nauwkeuring bewegingen van de dijk vaststellen. Dat is hele relevante informatie voor een waterschap. Samen met onze VolkerWessels-zusjes kijken we ook naar andere markten waar we dit soort technologie kunnen toepassen.”*

Het platform waar het NOC gebruik van maakt heeft een uniforme werking, dus hoe divers de opdrachtgevers en bronnen ook zijn, data wordt altijd op een eenduidige manier verzameld en gekoppeld. *“Uniformiteit, schaalbaarheid en cyber security vormen de kern van het platform zoals het er nu staat”, besluit Arjan. “We kunnen de klant volledig ontzorgen, zodat die zich op zijn core business kan richten.”*

*“In Lieren komen data binnen
van 200.000 sensoren,
verspreid over het land”*

EBT-marge

5,7%

2022 6,2%

Orderportefeuille

(ultimo boekjaar, in miljoenen)

€ 2.972

2022 € 3.015

Gem. aantal medewerkers

3.619

2022 3.788

IF-rate

3,1

2022 3,1

Social Return

2,0%

2022 1,7%

Afvalscheidingspercentage

84%

2022 65%

CO₂-uitstoot

(scope 1 en 2, in kiloton)

14,1

2022 17,9

- **Woningbouw**
- **Utiliteitsbouw, waaronder industrie en logistiek**
- **Industriële productie en levering van bouwelementen, waaronder geprefabriceerde bouwonderdelen**
- **Vastgoedontwikkeling**
- **Installatietechniek en -onderhoud**

Marktontwikkelingen in 2023

Onder invloed van de snel gestegen rentes zien we sinds eind 2022 een stagnatie van de woningmarkt en licht dalende prijzen. De vraag blijft echter groter dan het aanbod en mede dankzij indexatie van salarissen herstelt de markt en lopen prijzen van bestaand vastgoed in de grote steden weer op. Met name voor grondgebonden woningen met particuliere kopers zijn de vooruitzichten positief. Op deze markt zijn we al bijna tien jaar succesvol met ons MorgenWonen-concept. We kunnen deze woningen prefabriceren in onze fabrieken en opleveren in veel verschillende varianten en uitvoeringen, waaronder een variant in hout en sinds dit jaar ook houten appartementen tot zes woonlagen. Deze woningen zijn vaak nul-op-de-meter en met de stijgende energieprijzen is er vanuit de consument en woningcorporaties steeds meer interesse in duurzame nieuwbouw. Met een nieuwe marketingcampagne voor MorgenWonen laten we de markt weten klaar te staan om aan iedere woningvraag te kunnen voldoen.

Woningbouwprojecten voor binnenstedelijke hoogbouw hebben meer last van de gestegen rentes. De periode tussen aankoop en oplevering is bij deze projecten langer, waardoor particuliere kopers afwachtend zijn. Ook institutionele beleggers zijn terughoudend vanwege de onzekerheid over hun rendement. Daarbij zorgt de stapeling van overheidsregels in de huursector voor onzekerheid, waardoor veel internationale beleggers Nederland op moment links laten liggen en kiezen voor andere Europese markten.

Voor nagenoeg alle woningbouwprojecten geldt dat de schaarste van bouwlocaties en de langdurige bezwaarprocedures een belemmering vormen voor het realiseren van de noodzakelijke woningen. Ook de aansluiting op het elektriciteitsnet is steeds minder vanzelfsprekend; terwijl de energietransitie en de enorme woningbouwopgave hier sterk afhankelijk van zijn. Fluctuaties in materiaal- en grondstofprijzen en beperkte beschikbaarheid zijn in de loop van 2023 genormaliseerd. Door inflatie en CO₂-heffingen zullen veel materialen blijvend een hoog prijsniveau hebben.

Vlog
MorgenWonen: de woonvariaties van VolkerWessels

De kantorenmarkt concentreert zich voornamelijk op belangrijke locaties in de buurt van (regionale) vervoersknooppunten, waarbij de G4 en Eindhoven de meest populaire steden zijn voor de ontwikkeling van kantoren. De sterk gestegen rente maakt dat nieuwe ontwikkelingen onder druk staan, maar desondanks is er nog steeds stabiele vraag naar hoogwaardige kantoorlocaties. Waar de verwachting in de corona-periode nog was dat het belang van kantoren zou afnemen, zien we dat die trend niet heeft doorzet. Het kantoor blijft een belangrijke ontmoetingsplek. Buiten de vervoersknooppunten en grote steden, realiseren we kantoren vooral in opdracht van eigenaar-gebruikers.

Door de nog steeds groeiende opmars van online winkelen is er veel vraag naar logistieke centra. Waar de huur voor kantoren geen gelijke tred houdt met de stijgende kosten (grondstoffen en rente), stijgen de huren voor logistieke centra wel met minimaal de stijgende kosten en zijn aanvangsrendementen hoger. Vastgoed voor medische/zorgdoeleinden is een groeimarkt. Met onze circa 35 lokale bedrijven zijn we goed gepositioneerd om de lokale mogelijkheden voor bouw en gebieds- en vastgoedontwikkeling te herkennen. Wij reageren en handelen snel op marktontwikkelingen en hebben de middelen om te investeren. Kwaliteit is en blijft voor ons belangrijker dan volume.

Vlog
Verduurzaming woningen
Wolfskuil

De hoogtepunten

In Amsterdam is de NDSM-werf één van onze grote ontwikkellocaties. We hebben doorgewerkt aan Nautisch NDSM en zijn dit jaar gestart de bouw van vier gebouwen die samen Noordbaak vormen. Ook maken we stappen met de ontwikkeling van De IJ-Loods, een plan voor circa 350 koop- en huurwoningen. Op de Zuidas realiseren we CubeHouse, het eerste deels houten gebouw in het gebied, met een verwachte oplevering in 2026. Volgend jaar verwachten we ook te starten met de transformatie van het Food Center terrein. Daarnaast zijn we betrokken bij een aantal bijzondere projecten in de medische sector: we werken aan de transformatie van het voormalige Slotervaart Ziekenhuis en we hebben een brugverbinding gerealiseerd tussen de kliniek en de polikliniek van het Amsterdam UMC. Voor dezelfde opdrachtgever werken we ook aan Research & Diagnostiek Centrum ADORE, waar toonaangevende kankeronderzoekers en neurowetenschappers straks gaan samenwerken aan nieuwe behandelingen tegen kanker en hersenziekten.

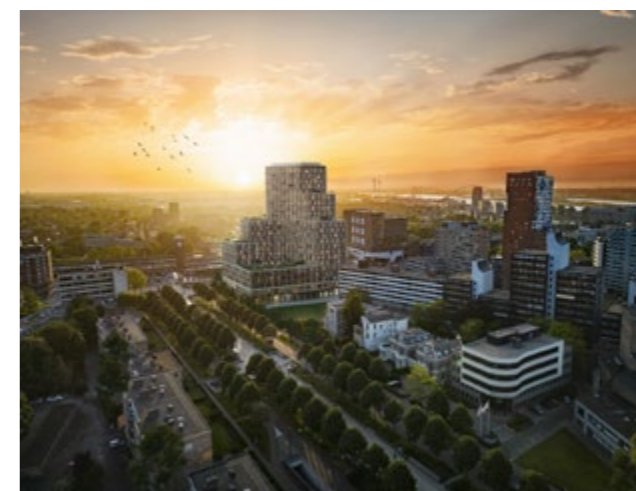
In Rotterdam naderen we de voltooiing van Lloyd Yard, in Den Haag zijn de appartementen in Nieuw Kijkduin ver gevorderd. Op het Noordelijke Havenhoofd in Scheveningen is nu ook de parkeergarage opgeleverd en in gebruik genomen. In Rijswijk transformeren we een oud kantoorgebouw tot het nieuwe appartementencomplex 'The Harbour House'. Elders in de regio zijn we actief in Delft met twee grote gebiedsontwikkelingen: Gele Scheikunde en Kabeldistrict. In Schiedam werken we aan de ontwikkeling en realisatie van de Mechatronica Innovatie Campus.

In Utrecht zijn we vergevorderd met de bouw van Wonderwoods, een project dat internationaal de aandacht trekt. In het Archimedeskwartier treffen we voorbereiding voor de bouw van circa 1.600 wooneenheden voor studenten en starters. Iets verderop gaan we aan de slag met de transformatie van het voormalige Pieter Baan Centrum.

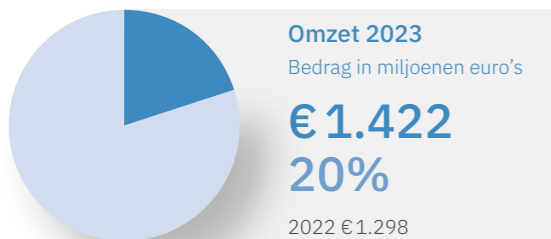
Eindhoven blijft zich sterk ontwikkelen en zijn we goed vertegenwoordigd. Voor het iconische nieuwe gebouw Nieuw Bergen is dit najaar de eerste steen gelegd. De zeven gebouwen zullen bij oplevering medio 2026 een nieuwe impuls geven aan de skyline van de stad. Hetzelfde geldt voor de 109 meter hoge toren Niko op Strijp-S, die inmiddels al duidelijk zichtbaar is. In het Tilburgse stationsgebied hebben we de 70 meter hoge toren High Lane opgeleverd en in Den Bosch is het Paleiskwartier nu voltooid met Palazzo.

Vlog
Performance Factory
Enschede

In Nijmegen is de omgevingsvergunning afgegeven voor de bouw van Nieuw Metterswane, een getrappt complex van 23 etages aan het stationsplein, dat de identiteit en levendigheid van het gebied enorm zal versterken. In Arnhem gaan we in nauwe samenwerking met de gemeente aan de slag met Stadsblokken Meinerswijk. Met de creatie van een uiterwaardepark van 300 hectare is hiervoor een belangrijke stap gezet. In Enschede nadert de Performance Factory, dat grotendeels bestaat uit houten modules, zijn voltooiing.

EBT-marge

4,2%

2022 3,6%

Orderportefeuille

(ultimo boekjaar,
in miljoenen)

€ 1.753

2022 € 1.320

Gem. aantal medewerkers

4.135

2022 4.136

IF-rate

2.2

2022 2,7

Social Return

0,7%

2022 0,6%

Afvalscheidingspercentage

98%

2022 99%

CO₂-uitstoot

(scope 1 en 2, in kiloton)

65,0

2022 68,5

- **Spoor-, weg- en waterinfrastructuur**
- **Civieltechnische- en waterbouwactiviteiten**
- **Nieuwbouw, onderhoud en renovatie**
- **Mobility management en infrabesturingssystemen**
- **Inspecteren, (digitaal) meten, monitoren en voorspellen van de kwaliteit van assets door datamanagement**
- **Multidisciplinair projectmanagement**
- **Ingenieursbureau voor onderzoek, ontwerp en advies**

Markontwikkelingen in 2023

Met een diversiteit aan lokale en regionale projecten blijft onze marktpositie voor kleine en middelgrote projecten onverminderd sterk. Daarnaast blijven we selectief werken aan grote en toonaangevende projecten. Hoewel de (semi)publieke sector onze grootste opdrachtgever blijft, realiseren we steeds vaker grote projecten voor de private markt, zoals datacenters en terminals.

Medewerkers zijn zeer belangrijk in de uitvoering van onze werkzaamheden. Het ontwikkelen en opleiden van onze eigen mensen via de VolkerWessels Vakschool en de VolkerWessels Academy blijft een belangrijk aandachtspunt. Nieuwe vakmensen stellen ons in staat om aan de bouwopgave van de toekomst te voldoen.

De impact en onzekerheid als gevolg van stikstofproblematiek verstoort de markt van grote infrastructurele projecten. Echter, in de komende jaren worden een aantal grote vervangings- en renovatieprojecten verwacht. Daarnaast is er toenemende onrust over waterkwaliteit en werkten fluctuaties in en hogere energie- en grondstofprijzen, tekorten en lange levertijden, eveneens verstorend op de markt.

Klimaatadaptatie is de komende jaren één van de grootste uitdagingen in Nederland. Hier-

door zal aandacht voor watermanagement, in het bijzonder dijkversterkingen en biodiversiteit toenemen. Hetzelfde geldt voor de energietransitie en daarmee samenhangende infrastructuur voor wind- en zonneparken. De behoefte aan duurzame mobiliteit vraagt enerzijds om meer investeringen in spoor en lightrail. Anderzijds kan met behulp van innovaties in mobility management de bestaande infrastructuur beter benut worden. In marktuitleggingen van de overheid gaat duurzaamheid steeds zwaarder meewegen bij gunning. Samen met partners in de sector werken wij aan duurzame initiatieven en de versnelling hiervan. Het Materialenpaspoort, onze rol in het Betonakkoord, het lidmaatschap van Emissieloos Netwerk Infrastructuur (ENI), De Groene Koers, Duurzaam GWW en onze deelname aan het Convenant Zuid-Holland zijn hier voorbeelden van.

We blijven ons richten op marge boven volume, op een constructieve samenwerking met onze partners en klanten en op de kwaliteit van onze orderportefeuille. Als onderdeel van onze duurzaamheidsambitie om in 2030 volledig emissievrij te zijn, investeren we onder andere fors in vermindering van de uitstoot van schadelijke broeikasgassen tijdens de realisatie en in de gebruiksfase van projecten én in onze bedrijfsvoering. Voorbeelden zijn het

circulair verwerken van reststromen, gebruikmaken van bouwlogistieke hubs en emissieloze bouwplaatsen, elektrificatie van het wagenpark en investeringen in diverse grote en kleinere elektrische materieelstukken. Daarnaast investeren we substantieel in de verduurzaming van onze asfaltcentrales. Met nieuwe technologieën is het mogelijk om 100% circulair asfalt te produceren op een lage temperatuur binnen de emissienormen. Ook het door VolkerWessels ontwikkelde NoNOX-filter wordt frequent ingezet om de stikstofuitstoot tijdens de realisatiefase sterk te verminderen.

Mede in het licht van de snelle technologische ontwikkelingen en digitalisatie speelt data-gedreven werken met behulp van state-of-the-art informatiemanager voor (onderhouds) projecten een sleutelrol voor VolkerWessels. Binnen het digitalisatieprogramma NEXT worden innovatieve werkmethoden doorontwikkeld met behulp van virtueel bouwen, digital twins, automatiseren en robotiseren, kunstmatige intelligentie en internet of things. Verdere digitalisatie vereist strenge maatregelen met betrekking tot cyber security en informatieveiligheid. Dit is geborgd middels de ISO 27001 certificering.

De hoogtepunten

Naast vele kleinschalige projecten hebben we dit jaar ook een aantal grotere en meer complexe projecten opgeleverd. Nadat een tunnelelement in de noordelijke oprit van de Prinses Margrietunnel (A7) omhoog kwam, werd met spoed een beroep gedaan op onze civieltechnische expertise. Na stabilisatie van de tunnelelementen, zijn wij gestart met vernieuwing en versterking van de gehele fundering en verankering van de tunnelwanden. In 2023 werd het gebied rond station Amsterdam Centraal verrijkt met het prestigieuze project IJboulevard. Het toekomstbestendige, klimaat-adaptieve en natuurinclusieve ontwerp omvat een ondergrondse fietsparkeergarage voor 4.000 fietsen. Op het dak is een aantrekkelijke wandelboulevard en nieuwe leefruimte gerealiseerd.

Door klimaatverandering en zeespiegelstijging krijgen we in de toekomst steeds vaker te maken met de impact hiervan. Voor opdrachtgevers realiseren wij projecten die waterveiligheid en een goede waterkwaliteit garanderen. Verschillende ondernemingen van de divisie Infrastructuur werken actief samen in projecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), de grootste dijkversterkingsoperatie sinds de Deltawerken. In het project Markermeerdijken wordt 33 kilometer aan dijk tussen Amsterdam en Hoorn versterkt. Dijkversterking Hansweert is één van de belangrijkste projecten om Zeeland in 2050 bestand te laten zijn tegen de zeespiegelstijging. In West-Brabant werken we aan de dijkverbetering langs de Mark, Vliet en Dintel. In het project Krachtige IJsseldijken wordt aan de zuidzijde van de Hollandsche IJssel 10 kilometer dijk verder versterkt en verhoogd als bescherming tegen hoogwater en overstromingen. In de Haarlemmermeerpolder realiseren we een noodzakelijke piekberging die één miljoen kubieke meter water kan bergen.

De hoeveelheid beschikbaar zoet water en de kwaliteit van drinkwaterbronnen staat onder druk als gevolg van verzilting en vervuiling. Om toename van verzilting van het Noordzeekanaal door het gebruik van Zeesluis IJmuiden tegen te gaan, bouwen we een constructie voor 'selectieve onttrekking' in het Binnenspuikanaal. In opdracht van Wetterskip Fryslân wordt een geheel nieuwe slibontwateringsinstallatie (soi) gebouwd, inclusief slibopslag tanks bij de rioolwaterzuivering (rwzi) in Heerenveen, voor ontwatering van het zuiverings-slib van alle rwzi's in Friesland.

De Nederlandse infrastructuur staat de komende jaren voor een grote onderhouds- en renovatie-opgave. Voor optimale benutting van de infrastructuur is datagedreven asset management cruciaal. VolkerWessels maakt gebruik van kunstmatige intelligentie, waarbij lerende algoritmen onderhoud beter kunnen voorspellen. In het kader van deze enorme vervangings- en renovatieopgave verrichten we onder andere werkzaamheden aan de Koopvaardersschutsluis, de brug bij Ouderkerk, de Galecopperbrug Zuid, de Kooybrug en Draaibrug Montfoort. Langlopende onderhoudsovereenkomsten, zoals voor het Maastunnelcomplex, meerjarige gebiedscontracten en het beheer, onderhoud en renovatie van onder andere de passagiersbruggen en vliegtuigopstelplaatsen op Schiphol bieden zekerheid.

In het afgelopen jaar zijn ook een aantal mooie prestatiegebonden onderhoudscontracten voor ProRail binnengehaald. Het ontwikkelen, leveren en in stand houden van delen van overweg beveiligingsinstallaties maakt hiervan onderdeel uit. Vanwege de verwachte groei in het aantal reizigers en het goederenvervoer hebben wij in het Westelijk Havengebied de uitbreiding van het opstel terrein gerealiseerd en moderniseren we op diverse trajecten in het land de bovenleiding.

Veiligheid is één van onze kernwaarden. Wij zijn trots dat onze onderneming KWS voor trede 4 en VolkerRail en Van Hattum en Blankevoort beide voor trede 5 van de Veiligheidsladder gecertificeerd zijn.

EBT-marge

6,6%

2022 6,3%

Orderportefeuille

(ultimo boekjaar, in miljoenen)

€ 1.859

2022 € 1.003

Gem. aantal medewerkers

2.590

2022 2.933

IF-rate

2,9

2022 2,5

Social Return

1,1%

2022 0,7%

Afvalscheidingspercentage

96%

2022 93%

CO₂-uitstoot

(scope 1 en 2, in kiloton)

18,2

2022 18,4

- **Ontwerp, aanleg, (voorspelbaar) onderhoud en monitoring van telecom-infrastructureur**
- **Ontwikkeling, engineering, aanleg en onderhoud van energie-infrastructureur**

Marktontwikkelingen in 2023

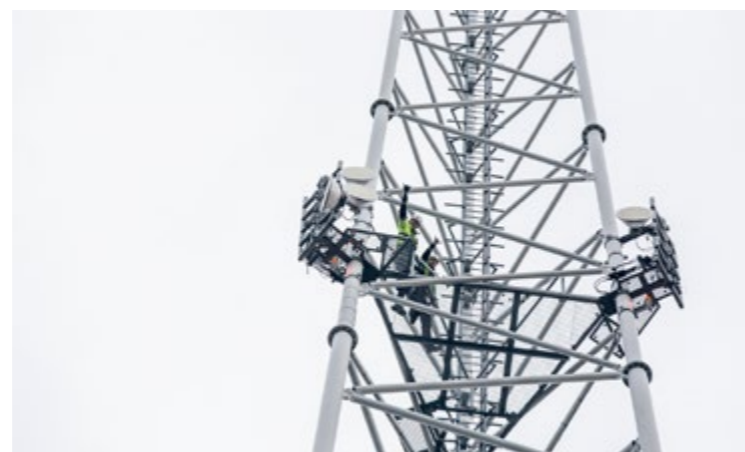
Telecom

De uitrol van glasvezel bevindt zich op een piek, die ook volgend jaar nog zal aanhouden. Dit komt mede door de investeringen van operators en pensioen- en private equity fondsen in deze infrastructuur. Een recentere ontwikkeling is dat zij ook fors inzetten op het aansluiten van woningen op de al eerder aangelegde hoofdinfrastructuur in wijken.

Een andere trend is de smelteling van vast en mobiel. Consumenten en zakelijke afnemers zijn op zoek naar connectiviteit, waarbij het onderscheid steeds minder relevant wordt. Het strategische belang van connectiviteit zorgt ook voor groeiende vraag naar monitoring en onderhoud. Vanuit ons Network Operating Center ontzorgen wij een groeiende groep opdrachtgevers bij het monitoren van glasvezel-, mobiele- en gebouw-gebonden netwerken

en het aansturen van onderhoud. Van incident-management gaan we de komende jaren de stap maken naar predictive maintenance.

Op de Duitse markt zijn we actief in de aanleg van glasvezel en recent ook met de bouw en onderhoud van mobiele masten. De markt is minder volwassen dan in Nederland en de komende jaren voorzien we hier groei. Om onze operatie toekomstbestendig te maken hebben we in 2023 veel geïnvesteerd in ons IT-landschap. We investeren ook in efficiëntere en duurzamere methoden om onze monteurs en projecten te bevoorraden. Een vorig jaar ingezette pilot om logistiek te organiseren vanuit de VolkerWessels BouwHub in Amsterdam, is vanwege het succes nu opgeschaald. Deze stappen stellen ons ook in staat de elektrificatie van ons wagenpark verder uit te rollen.

Energie

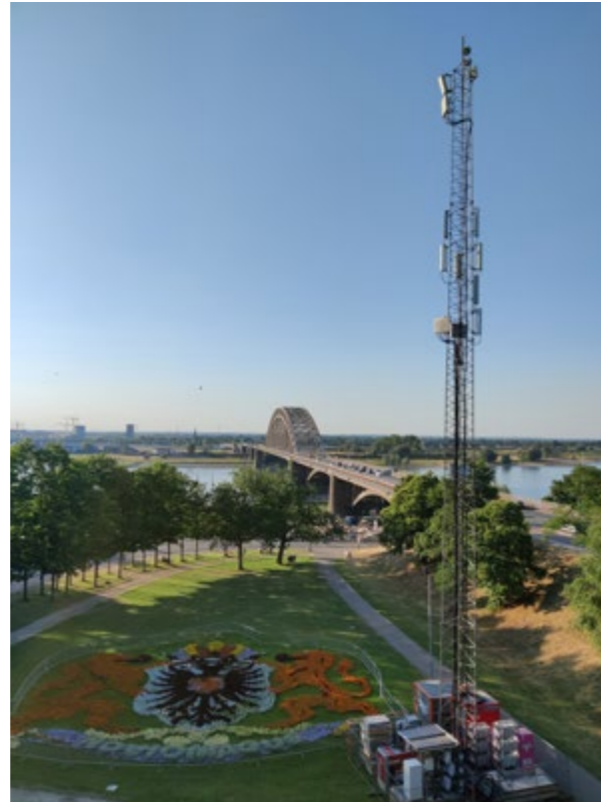
De transitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energieoplossingen is en blijft de belangrijkste factor in de energiemarkt en zorgt voor veel vraag naar onze diensten. Ook geopolitieke onrust en de gevolgen daarvan voor onze energievoorziening en -prijzen, blijven een belangrijke aanjager van de energietransitie.

Waar het verkrijgen van aansluitingen voor nutsvoorzieningen voorheen een gegeven was, is dit nu de eerste vraag die klanten stellen. Zijn er voldoende energievoorzieningen in de regio waar ik wil gaan bouwen? Visser & Smit Hanab is om die reden steeds vaker betrokken in het voortraject van een ontwikkeling. Ook zien we een toenemende vraag naar alternatieve oplossingen, zoals het verlagen van de piekbelasting met behulp van grote batterijen. Een ander gevolg van de energietransitie en het overvolle stroomnet is dat we ook steeds meer private opdrachtgevers bedienen. Om te kunnen inspelen op de kansen in de energietransitie hebben we onze organisatie succesvol verdeeld in drie Business Units:

- V&SH Distributie richt zich op de aanleg van ondergrondse infrastructuur en ontwikkeling van duurzame laag- en middenspanningsoplossingen, naast aanleg en uitbreiding van distributieleidingwerken. Naast de energietransitie biedt ook de watertransitie veel werk. Onder invloed van klimaatverandering en lange periodes van droogte neemt de vraag naar water en grootschalig watertransport toe. Ook de reguliere aanleg, vervanging en renovatie van waterleidingen is een groeiemarkt.
- V&SH Pipelines & Industry richt zich op de meer complexere ondergrondse infrastructuur en werkt aan industriële verduurzamingsprojecten. We helpen oplossingen te creëren ten behoeve van waterstofproductie, -opslag en -transport en CO₂-transport en -opslag.
- Volker Energy Solutions is gespecialiseerd in de complete keten van hoogspannings (HV)-infrastructuur; van haalbaarheidsstudies, engineering voor hoogspanningsstations, verzwaring van het HV-energienetwerk tot aan de aanleg van HV kabeltracées.

Vanwege de grote hoeveelheid werk is er behoefte aan vakbekwaam en geschikt personeel. Niet alleen starters op de arbeidsmarkt, maar ook veel technisch geschoold personeel uit andere sectoren vindt zijn weg naar onze sector en ons bedrijf. Met behulp van de VolkerWessels Vakschool enthousiasmeren we hen voor ons werk en verzorgen we opleidingen op het gebied van ontwerp, werkvoorbereiding, uitvoering en het daaropvolgende onderhoud van een installatie, kabel- of leidingnetwerk.

De hoogtepunten

Telecom

De samenwerking met KPN, een belangrijke opdrachtgever, is voor diverse werkpakketten verlengd voor periodes van respectievelijk twee, vijf en zeven jaar. Met ons technologiebedrijf Recognize hebben we KPN daarnaast ontzorgd bij het digitaliseren van 7,2 miljoen lasschetsen. Deze tekeningen van ondergrondse infrastructuur zijn nu goed inzichtelijk en ook nieuwe data kan via het door ons ontwikkelde proces worden gearchiveerd.

Het verdwijnende onderscheid tussen vaste en mobiele netwerken leidt voor VolkerWessels Telecom tot een nieuw type opdrachtgever. Zo werken we samen met Nokia voor ProRail aan de aanleg van infrastructuur om treinreizigers van goede verbindingen te voorzien.

Met onze Connectivity Services & Solutions dienst voorzien we inmiddels al meer dan 200 VolkerWessels-kantoorpanden van Managed Network Services. Deze innovatieve dienstverlening is op de Dutch Connect IT Channel Awards beloond met de prijs voor 'Telecom Innovator of the Year'.

Energie

Pipelines & Industry heeft de afgelopen jaren te maken gehad met uitdagende marktomstandigheden, doordat investeringen van opdrachtgevers in verduurzaming achterbleven of vertraging opliepen. Inmiddels zien we dat de markt opleeft en dat investeringen aantrekken. Zo gaat Gasunie de komende jaren fors investeren in een waterstofnetwerk om de belangrijkste industriegebieden van Nederland met elkaar en met de buurlanden te verbinden. Eind dit jaar is Pipelines & Industry gestart met de aanleg van de eerste 32 km in het Rotterdamse havengebied. Daarnaast realiseren wij een pompstation voor WarmteliQ ten behoeve van een kwalitatief hoogwaardig warmtenet in het gebied Delft, Den Haag, Leiden en leggen we de backbone leiding voor het Mijnwater project in Heerlen aan, waarbij water uit oude mijnschachten gebruikt wordt als duurzame bron voor een warmte- en koudenet.

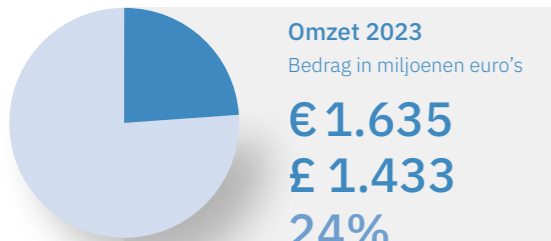
Vanuit Distributie werken we in het Noordoosten van het land aan uitbreiding en onderhoud van ondergrondse energie-, drinkwater- en telecommunicatie-infrastructuur. Door werkzaamheden voor verschillende opdrachtgevers te combineren hoeven straten maar één keer open en wordt de overlast beperkt. In opdracht van Stedin zijn we in de regio West Nederland betrokken bij de aanleg van een warmtenet voor minimaal 7.000 woningen.

Voor Alliander mogen wij in het kader van de programma's NuGelre en Helix NHN het energienet in Gelderland en Noord-Holland Noord toekomstbestendig helpen maken en gaan we de komende 6 tot 12 jaar knelpunten in het middenspanningsnet aanpakken.

Op de Maasvlakte werkt Volker Energy Solutions in opdracht van Shell aan het aansluiten van hun nieuwe waterstoffabriek op het hoogspanningsnet. Dit omvat o.a. het ontwerp en de realisatie van een 380kV substation en een grote kabelverbinding. Voor TenneT verzorgen we de uitbreiding van het hoogspanningsnet tussen Vijfhuizen en Rozenburg, een traject van 23 km. In de regio Schiphol werken we in opdracht van TenneT en diverse private partijen aan het aansluiten van diverse datacenters op het hoogspanningsnet.

Naast het winnen, werken aan en voltooien van bovengenoemde grote projecten zijn we vooral trots op de grote aantallen relatief kleine projecten waar we aan werken. Deze stabiele onderstroom van werken zorgt ervoor dat we als bedrijf continu kunnen groeien en kunnen leren wat er in de markt speelt om daar snel op in te spelen.

EBT-marge

2,6%
2022 2,8%

Orderportefeuille
(ultimo boekjaar, in miljoenen)

€ 1.537 | £ 1.336
2022 €1.953 | £ 1.732

Gem. aantal medewerkers

3.747
2022 3.578

IF-rate

0.6
2022 0,8

Afvalscheidingspercentage

94%
2022 91%

CO₂-uitstoot
(scope 1 en 2, in kiloton)

25,9
2022 22,0

- **Snelwegen en luchthaveninfrastructuur**
- **Spoorweginfrastructuur**
- **Haven-, energie-, water- en milieu-infrastructuur**
- **Gebouwen voor commerciële, industriële en onderwijsdoeleinden**

Marktontwikkelingen in 2023

De marktomstandigheden in het Verenigd Koninkrijk in het huidige economische klimaat blijven uitdagend, waarbij de industrie te maken blijft houden met politieke veranderingen, inflatie en financieringsdruk met verhoogde rentetarieven, tekorten aan geschoolde arbeidskrachten en volatiliteit in de toeleveringsketen. Desondanks is VolkerWessels UK in staat geweest veel van deze gevolgen te mitigeren dankzij de sterke positie in haar kernmarkten, de kwaliteit van de lopende projecten en de solide orderportefeuille. Dit wordt verder ondersteund door een betrouwbare pijplijn van opdrachten, langdurige relaties met de toeleveringsketen en een goed ingebed personeelsplan gericht op het behouden, ontwikkelen en aantrekken van medewerkers.

Hoewel het commitment van de Britse regering aan infrastructuuruitgaven op dit moment positief blijft, kan het vooruitzicht van algemene verkiezingen in 2024 en een mogelijke regeringswisseling leiden tot beleidswijzigingen die het huidige traject op de middellange of lange termijn beïnvloeden. VolkerWessels UK blijft werken met belangrijke nationale, publieke en private klanten als ook in een aantal joint ventures, allianties en partnerschappen en is daarom goed gepositioneerd om zich aan te passen aan mogelijke politieke veranderingen en veranderingen in financieringsstromen. Dit mede dankzij haar brede marktdekking en specialistische capaciteiten.

We verwachten aanhoudende investeringen in defensie, energie, klimaatbestendigheid, spoorwegen, water en luchtvaart – allemaal sectoren waar VolkerWessels UK een gevestigde positie heeft.

De hoogtepunten

In de loop van 2023 heeft VolkerWessels UK in het hele land een aantal interessante contracten in alle sectoren voor een reeks klanten binnengehaald. VolkerFitzpatrick en VolkerRail kregen een prominente positie in Network Rail's Southern Integrated Delivery (SID) alliantie voor het leveren van de vernieuwingsportefeuille van de zuidelijke regio in de komende tien jaar. VolkerFitzpatrick heeft ook een positie verworven in het Airfield Operating Surfaces (AOS) raamwerk van de Defence Infrastructure Organisation. Het eerste project vindt plaats op RAF Leeming. Elders verwerf VolkerFitzpatrick een groot project voor het verharderen van start- en landingsbanen op Heathrow als onderdeel van het H7 framework en een project voor baanverlengingswerkzaamheden op Southampton Airport. In het segment snelwegen heeft VolkerFitzpatrick ook het project M3 J9 met National Highways binnengehaald via het Delivery Integration Partnership, en Sturry Link Road voor Kent County Council.

VolkerRail kreeg verschillende vernieuwingsopdrachten voor Manchester Metrolink van TfGM en VolkerStevin verwerfde de New Wear Footbridge van de gemeenteraad van Sunderland, evenals een positie in het bouwraamwerk van het Major Infrastructure Programme (MIP) bij HMNB Devonport. Diverse projecten werden gegund aan VolkerStevin via het Collaborative Delivery Framework van de Environment Agency. VolkerHighways verwerfde verschillende contracten voor de installatie van elektrische oplaadpunten voor voertuigen (EVCP), waaronder posities in het EVCP-raamwerk van de London Borough of Lambeth en het EVCP-contract voor depots van National Grid. VolkerHighways verkreeg ook de opdracht voor een aantal verhardingsprojecten, evenals een contract voor maatregelen ter beperking van vijandige voertuigen. In 2023 kreeg VolkerLaser van de gemeenteraad van Newcastle de opdracht voor renovatie- en herstelwerkzaamheden aan de A167 Central Motorway East, de reparatie en renovatie van de Tay Road Bridge voor de gemeenteraad van Dundee, de ontmanteling en reconstructie van de Whorlton Suspension Bridge voor de gemeenteraad van Durham en een groot contract voor het waterdicht maken van het Colne Valley Viaduct, als onderdeel van HS2.

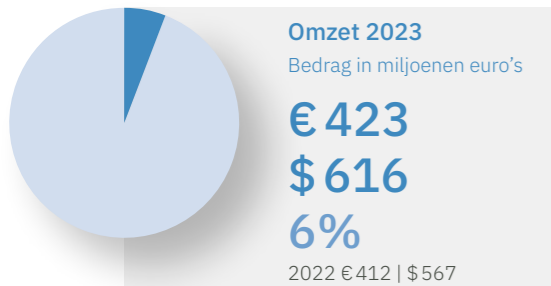
In 2023 heeft VolkerWessels UK een aantal belangrijke contracten afgerond. VolkerFitzpatrick voltooide het verbredingsproject van de A31 voor National Highways, VolkerStevin overhandigde de Thanckes Oil Fuel Jetty voor DIO en het West Kirby Flood Alleviation Scheme voor Wirral Council. VolkerHighways beëindigde zijn onderhoudscontract voor snelwegen (HTMC) met de London Borough of Camden, terwijl het ook een van de eerste CO2-neutrale verhardingen in het Verenigd Koninkrijk opleverde als onderdeel van het HTMC voor West Berkshire. VolkerLaser voltooide talrijke structurele renovatiecontracten in 2023.

VolkerWessels UK heeft opnieuw goede vooruitgang geboekt met haar lopende contracten. VolkerFitzpatrick is doorgeslagen met de oplevering van sectie C1 van HS2 als onderdeel van de Align JV, een bruggenpakket voor het station Old Oak Common, de M27 J10 voor National Highways, de grootste film- en tv-studio's in Londen bij Eastbrook Studios, het Gosforth-depot van Nexus in het noordoosten en diverse ontsluitingsprojecten bij Sizewell C, die ons een goede uitgangspositie bieden voor toekomstige grote opdrachten. Voor VolkerRail gaat het werk door aan East West Rail, de Transpennine Route Upgrade East en REAL allianties, en het Hope Valley Capacity scheme. VolkerStevin blijft werken aan het overstromingsrisicomanagement voor de Environment Agency

en de daaropvolgende gebiedsinrichting van het Southsea Coastal Scheme, evenals aan kritieke infrastructuur bij HMNB Devonport en Clyde.

VolkerStevin zet ook haar werk voort via VolkerTrenchless Solutions voor Anglian Water's Strategic Pipeline Alliance en in samenwerking met VolkerFitzpatrick bij Hornsea 3 Offshore Wind Farm voor Orsted. Het werk met United Utilities aan het AMP7-programma verloopt voorspoedig: Tranche 1 is bijna voltooid en Tranche 2 is nu volledig operationeel. VolkerHighways blijft een aantal onderhoudsprojecten op het gebied van verlichting ondersteunen voor lokale overheden, waaronder Oxfordshire County Council, en is bezig met de afronding van volledige glasvezeluitrolcontracten voor City Fibre in de regio Thames Valley. Voor VolkerLaser worden de structurele herstelwerkzaamheden voortgezet op het M5 Oldbury Viaduct voor National Highways, op de Newport Transporter Bridge voor Newport City Council en het waterdicht maken van de Green Tunnel secties van HS2.

EBT-marge

6,4%
2022 6,1%

Orderportefeuille

(ultimo boekjaar, in miljoenen)

€ 1.107 | \$ 1.621
2022 € 870 | \$ 1.256

Gem. aantal medewerkers

1.410
2022 1.343

IF-rate

5,6
2022 6,9

Afvalscheidingspercentage

96%
2022 96%

CO₂-uitstoot

(scope 1 en 2, in kiloton)

74,4
2022 72,6

- **Civiele bouw inclusief ondergrondse nutsvoorzieningen en asfalt-/grindproductie, onderhoud van snelwegen en gemeentelijke wegen (Alberta en British Columbia)**
- **Wegenbouw, civiele techniek en ondergrondse nutsvoorzieningen (Seattle)**

Marktontwikkelingen in 2023

De provincie Alberta ondervindt de impact van de uitdagingen die de Canadese economie treffen, maar blijft zich onderscheiden door haar relatieve kracht in de economische cyclus. Alberta kende het hoogste groeipercentage van alle Canadese provincies in 2023, met een bevolkingstoename van 3,9%. Deze toename voedde de woningbouwmarkt, die ondanks de negatieve gevolgen van hogere hypotheekrentes en bouwkosten, een sterke markt blijft voor onze West-Canadese bedrijven, vooral voor Volker Stevin Contracting in de stad Calgary. De welvaart van Alberta wordt nog steeds grotendeels gedreven door de aanhoudende uitgaven in de olie- en gasector, die weer aantrekken door de huidige turbulentie in de geopolitieke wereld.

In 2023 was er ook een record-aantal bosbranden in Noord-Amerika, die een negatieve invloed hadden op onze bedrijven LDM in British Columbia en Mainline Construction in Grande Prairie. Projectwerkzaamheden in deze afgelegen gebieden werden stilgelegd, wat leidde tot aanzienlijke omzetzakkingen, die deels werden gecompenseerd doordat teams werden ingezet om de branden te bestrijden.

In de regio Seattle heeft de regionale economie over het algemeen een vergelijkbare kracht laten zien. In 2023 was er echter sprake van een vertraging in de informatietechnologie-sector. MidMountain is goed gepositioneerd om te profiteren van de toegenomen overheidsuitgaven voor infrastructuur. Een verhoogde focus op kwaliteitsprojecten en klantselectie, gekoppeld aan consistente projectcontrole, heeft geleid tot betere resultaten die naar verwachting zullen aanhouden.

Binnen onze groep is een goede mix van publieke en private projecten. We zien mogelijkheden om meer privaat werk toe te voegen, aangezien de vraag naar nieuwe woningen in Alberta aanzienlijk is toegenomen, en meer publiek werk in Seattle, waar veel nadruk ligt op verbetering van de infrastructuur. De primaire focus blijft liggen op het verhogen van de projectmarges, de kwaliteit van de orderportefeuille en het stimuleren van operational excellence op alle niveaus van het bedrijf.

VolkerWessels is sinds 1978 actief in Noord-Amerika, in de Canadese provincies Alberta en British Columbia en in de noordwestelijke staat Washington in de Verenigde Staten. Het bedrijf is gespecialiseerd in civiele bouw-, nuts- en wegenonderhoudscontracten in West-Canada. Onze bedrijven zijn strategisch gelegen en opereren in markten waar we een concurrentievoordeel hebben. Onze sterke zakelijke relaties en focus op kwaliteit en service maken van ons een voorkeurspartner die kansen voor de lange termijn creëert om in deze gebieden succesvol te zijn.

De hoogtepunten

Begin 2023 slaagde Volker Stevin Highways erin om de onderhoudscontracten voor Lethbridge, die het sinds 1996 in handen had te verlengen, waardoor meer dan \$ 400 miljoen aan de orderportefeuille werd toegevoegd. De Aldersyde asfaltcentrale, die in 20 jaar bijna 2,5 miljoen ton asfalt heeft geproduceerd voor Volker Stevin Contracting, werd verplaatst en gemoderniseerd. Het resultaat is een verbetering van meer dan 20% in energie-efficiëntie, minder uitstoot en de mogelijkheid om het grondgebied te herontwikkelen, wat de komende jaren jaren extra werk oplevert voor ons bedrijf.

2023 betekende een nieuw record met de constructie van 3.600+ kavels voor de bouw van privéwoningen en de voltooiing van ons Calgary Ring Road-project, het grootste bouwproject in de historie voor onze Canadese activiteiten.

De inflatoire gevolgen vanaf 2021 waren nog steeds voelbaar in de onderhoudscontracten voor snelwegen, wat de marges negatief beïnvloedde. In Seattle overtrof het werkvolume de verwachtingen, grotendeels als gevolg van de inhaalvraag na de langdurige staking in 2022. Een meer evenwichtige mix van werk binnen onze operationele marktsegmenten hielp de risico's te beperken en droeg bij aan betere resultaten.

Met een sterke orderportefeuille op weg naar 2024 blijven onze prioriteiten kwaliteit boven kwantiteit, zowel wat betreft onze mensen als onze prestaties. Na een paar uitdagende jaren blijven we rekenen op onze grootste kracht; onze mensen. We blijven ons inzetten om onze cultuur, retentie en training te verbeteren. We focussen op marge boven volume, cash management en efficiëntie van overhead. Andere strategische prioriteiten zijn een evenwichtige mix van projecten, nieuwe mogelijkheden voor alternatieve activiteiten en voortdurende verbeteringen op het gebied van veiligheid en kwaliteit. Tot slot maken we de wereld compacter met ons "OneVolker"-initiatief, dat is gericht op meer verbinding met de kracht en reputatie van onze moedermaatschappij, VolkerWessels.

EBT-marge

6,6%
2022 9,2%

Orderportefeuille
(ultimo boekjaar, in miljoenen)

€ 442
2022 € 624

Gem. aantal medewerkers

347
2022 356

IF-rate

8,5
2022 7,8

Afvalscheidingspercentage

94%
2022 92%

CO₂-uitstoot

(scope 1 en 2, in kiloton)

1,5
2022 1,5

- **Ontwikkelen en bouwen van woningen en commercieel vastgoed in Berlijn, de deelstaat Noordrijn-Westfalen, regio Frankfurt en centraal Duitsland**

Marktontwikkelingen in 2023

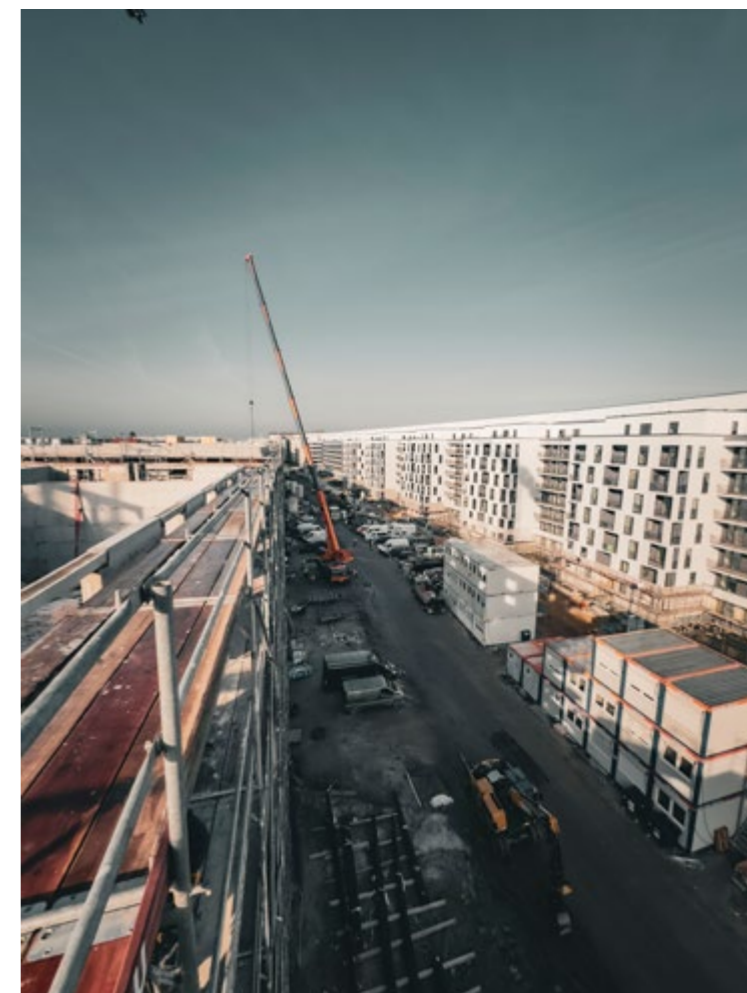
De bouwsector in Duitsland staat momenteel voor een aantal grote uitdagingen. Hoge inflatie, stijgende rentetarieven, knelpunten in de toelevering en een dalend consumentenvertrouwen zorgen voor lastige omstandigheden en onzekerheid in de markt. Als gevolg hiervan heeft de sector een aantal faillissementen gezien, die het vertrouwen verder ondermijnen.

VolkerWessels Duitsland richt zich in deze uitdagende markt met name op het optimaliseren en uit-ontwikkelen van de bestaande orderportefeuille. Het gaat hierbij voornamelijk om woningbouwprojecten van verschillende grootte en in verschillende stadia van ontwikkeling. We volgen daarbij een strategie waarin we projecten gedoseerd en duurzaam op de

markt brengen. Daarnaast zijn we goed gepositioneerd om te profiteren van kansen die in deze turbulente markt ontstaan. Kansen kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit de overname van projecten van insolvente bedrijven, de aankoop van ondergewaardeerd vastgoed of het benutten van kansen in de markt. Het kunnen inspelen op dergelijke kansen vereist gedegen kennis van de markt en een grondig begrip van het potentieel en de risico's.

Door te focussen op deze kernstrategieën – het optimaliseren van de bestaande orderportefeuille, het doen van voorzichtige acquisities en het benutten van kansen in een verzwakkende markt – positioneert VolkerWessels Duitsland zich om ondanks de uitdagingen succesvol te zijn. Deze gerichte aanpak is niet alleen bedoeld om de winst op de korte termijn veilig te stellen, maar ook om de stabiliteit en groei van het bedrijf op de lange termijn te bevorderen.

De hoogtepunten

Onder de naam 'Staytion' ontwikkelt VolkerWessels Duitsland op een terrein van 22.214 m² in Berlijn een groot binnenstedelijk project met 31.933 m² woonoppervlak voor 533 appartementen, waarvan 40% in de sociale sector. Verder biedt de ontwikkeling plaats aan een kinderdagverblijf en een supermarkt.

Elders in Berlijn, op een terrein van 91.584 m², ontwikkelen we onder de naam 'Konnekt' één van de grootste projecten in de hoofdstad. Een multifunctionele wijk met ca. 155.000 m² woonoppervlak, waar in totaal ca. 1.800 appartementen worden gebouwd, waarvan minstens 30% sociale woningen. Ook is er ruimte voor een kinderdagverblijf, een jeugdclub en een sportveld. Daarnaast komt er ongeveer 65.000 m² bvo aan ambachtelijke werkplaatsen en 30.000 m² bvo aan commerciële ruimte in de vorm van winkels, kantoren, restaurants en zorginstellingen.

In Solingen, in de deelstaat Noordrijn-Westfalen, ontwikkelt VolkerWessels Duitsland onder de naam 'so_nect – das Omega Quartier' op een terrein van 26.000 m² een stadswijk met een modern en duurzaam energieconcept dat fotovoltaïsche systemen en geothermische energie combineert. Op een terrein van 26.000 m² komen 420 wooneenheden in diverse koop- en huurcategorieën, evenals een kinderdagverblijf en extra commerciële ruimten.

Dit nieuwbouwproject is daarmee één van de grootste nieuwbouwprojecten in Solingen van de afgelopen jaren. De start van de stedenbouwkundige planning is gepland voor het eerste kwartaal van 2024. Er is al een bouwvergunning verleend voor het commerciële centrum en het kinderdagverblijf, wat betekent dat de marketingactiviteiten al zijn begonnen.

UITBREIDING PRODUCTIE-FACILITEIT HULL [UK]

In het Noord-Engelse Hull, produceert Siemens Gamesa bladen voor windturbines. Vanuit de fabriek worden de bladen op grote schepen geladen, om over de hele wereld te worden ingezet voor de winning van windenergie op zee. Om te kunnen voorzien in de vraag naar steeds grotere bladen, werkt VolkerWessels-onderneming VolkerFitzpatrick, in opdracht van Siemens Gamesa, aan een forse uitbreiding van de productiefaciliteit.

“We zijn hier eind 2021 gestart met de bouw van ‘Blade 2’”, legt projectdirecteur Jon Evans uit, “een project dat bestaat uit de constructie van twee nieuwe gebouwen van in totaal ruim 40.000 m². Daarnaast zorgen we voor het herbestemmen van de bestaande productiehal van ruim 35.000 m², die we al in 2016 hebben gebouwd.”

Het feit dat de originele productiefaciliteit al na vijf jaar moest worden uitgebreid, laat volgens Jon zien hoe snel de industrie zich ontwikkelt. *“Blade 1 was geschikt voor de productie van bladen van 75 meter, in de nieuwe fabriek worden bladen tot 115 meter gemaakt, waarmee vanzelfsprekend meer energie kan worden opgewekt. Binnen de offshore windsector is een wedloop gaande om de grootste bladen op de markt te kunnen leveren.”*

Jon legt uit dat zijn opdracht – en tegelijkertijd grootste uitdaging – was om de productie van bladen ongehinderd te kunnen laten doorgaan tijdens de bouw. *“Dit betekent dat de fabriek tijdens het hele project in bedrijf bleef en dat bladen van het ene gebouw naar het andere werden verplaatst, om de verschillende aspecten van het productieproces – zoals gieten, schuren, uitharden, verven en afwerken – af te werken.”* Omdat voor deze productieprocessen strenge eisen gelden wat betreft vochtigheid, verwarming en ventilatie, zijn in de fabriek niet alleen geavanceerde klimaatvoorzieningen aangebracht, maar ook veel tijdelijke maatregelen genomen. Jon: *“Werken in een ‘live production environment’ heeft impact op alles wat je als bouwer doet.”*

Het proces en de strakke planning vereisten ook een nauwe samenwerking tussen VolkerFitzpatrick, Siemens Gamesa en de tientallen gespecialiseerde onderaannemers en partners. *“Iedereen stond onder grote druk, want de productie mocht geen gevaar lopen. Maar ook onder deze omstandigheden zijn we steeds als een team blijven samenwerken, met respect voor elkaar belangen. Daarbij heeft het zeker geholpen dat een groot deel van het team ook aan Blade 1 heeft gewerkt, dus we waren al goed op elkaar ingespeeld.”* Het project wordt begin 2024 opgeleverd.

“Werken in een ‘live production environment’ heeft impact op alles wat je als bouwer doet.”

KENGETALLEN

Samenvatting

(€ miljoen, tenzij anders vermeld)

	2023	2022	2021	2020	2019
Ratios					
EBT-marge	4,0%	3,9%	3,6%	2,4%	2,6%
Nettoresultaat als % van omzet	3,0%	2,9%	2,7%	1,8%	2,2%
Current ratio	1,04	1,13	1,20	1,08	1,17
Solvabiliteit	23,0%	23,3%	22,0%	27,1%	31,4 %
Belastingtarief	23,4%	25,6%	25,4%	21,6%	16,7%
ROCE	26,0%	25,6%	26,0%	17,8%	18,7%
Overige informatie					
Orderportefeuille	9.648	8.773	9.236	9.618	8.916
Gemiddeld aantal medewerkers	16.253	16.536	16.589	16.931	17.044
Free cash flow (excl. IFRS 16)	206	80	236	161	267
Netto werk kapitaal	-38	-7	-167	-129	-164
Nettotegoed (-schuld) (incl. IFRS 16)	-100	-66	38	97	312
Kernwaarden CSR (NL)					
IF-rate	2,5	2,8	2,7	2,9	3,3
Afvalscheidingspercentage	97%	97%	97%	96%	94%
Social returnscore	1,3%	1,1%	1,1%	1,1%	1,2%
CO ₂ uitstoot (kton)	98	105	106	115	136
Totaal aantal meldingen van vermoedens van integriteits-schending misstanden	33	27	45	34	22

COVERBEELD

Gebiedsontwikkeling Strijp-S Eindhoven

Sinds 2002 zijn verschillende VolkerWessels-ondernemingen betrokken bij het herontwikkeling van Strijp-S in Eindhoven. De rijke historie van het gebied vertelt een prachtig verhaal over Philips, Eindhoven en het ontwikkelen van een nieuw bruisend stads-hart. Bestaande panden krijgen een nieuwe bestemming en prachtige nieuwbouw verrijst aan de skyline van Eindhoven.

QR-CODES

De QR-codes in dit jaarverslag leiden naar online te bekijken vlogs over het desbetreffende onderwerp.

COLOFON

Dit jaarmagazine is een uitgave van Koninklijke VolkerWessels BV

Samenstelling en eindredactie VolkerWessels Concernkantoor

Grafisch ontwerp Oostenwind BNO, Nicole Herink

Druk Drukkerij x Bindwerk Binderij x Papier Lessebo Design White 1.3

Illustratie JeRoen Murré **Fotografie** Valentijn Kortekaas, WAX, Beeks., Alyssa van Heyst Photography, Finch Buildings, Marina Kemp Fotografie, Beauty & The Bit, VERO, Rijkswaterstaat, Jochen Stüber

VOLKERWESSELS

Koninklijke VolkerWessels BV

+31 88 186 61 86

informatie@volkerwessels.com

www.volkerwessels.com

Raad van Commissarissen

H.M. Holterman

Voorzitter

G. Wessels-Holterman

E. Blok

F.A. Verhoeven

Raad van Bestuur

J.A. de Ruiter

Voorzitter

A. Vos

Chief Executive Officer

R. Leijnse

Chief Financial Officer

D. Boers

Bouw & Vastgoedontwikkeling (NL)

Centrale Ondernemingsraad

B. van der Camp

Voorzitter

E.J. van Heeren

Secretaris

Europese Ondernemingsraad

E. ten Pas

Voorzitter

Niko Eindhoven (Strijp-S)

In Eindhoven transformeert Park Strijp Beheer (VolkerWessels + gemeente Eindhoven) stadsdeel Strijp-S van voormalig Philips-terrein naar een nieuwe plek om te wonen, werken en ontspannen. Niko is het sluitstuk van de westelijke zijde van het gebied en vormt een markant herkenningspunt in de inmiddels imposante skyline van Strijp-S.

Met 333 nieuwe woningen is er weer een extra gedeelte van het karaktervolle Strijp-S getransformeerd.

